

BÁND-ESSEGVÁR 2018. ÉVI TERVÁSATÁSA
AZ ELVÉGZETT MUNKA LEÍRÁSA ÉS A TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK
ÖSSZEFOGLALÁSA

A feltárási engedély száma: VE-09D/EOH/00809-7/2018

A lelőhely nyilvántartási azonosítója: 7511

Helyszín: Bánd-Essegvár, 117 hrsz. (MRT 2, 13/2)

Cím: 8443 Bánd, 117 hrsz.

A feltárás vezetője: Nagy Szabolcs Balázs, régész, ELTE BTK Régészettudományi Intézet

Támogatás: Emberi Erőforrás Támogatáskezelő (Nemzeti Kulturális Alap) Örökségvédelem Kollégiuma; valamint Bánd Község Önkormányzata

A feltárás menete, az eredmények összegzése

A tervásatás a 2013-ban és 2017-ben végzett kutatások szerves folytatásának tekinthető. 2018-ban első alkalommal tanásatás jelleggel végeztük a feltárást: az önkénteseken és az ásatási munkásokon túl a két hét során összesen 12 alap- és mesterképzéses egyetemi hallgató vett részt a kutatásban az ELTE BTK Régészettudományi Intézet részéről. Az ovális alapterületű vár hossz tengelye északnyugat-délkeleti irányban húzódik. A továbbiakban (és a dokumentációban) az egyszerűség kedvéért erre az északnyugat-délkeleti irányra észak-déliként hivatkozom, s az égtájakra ennek megfelelően utalok. Kivételt csak ott teszek, ahol a pontos égtáj-megjelöléseknek fontosabb szerepe van (pl. temetkezések), ilyenkor ezt külön jelzem is.

1/A, 1/B, 1/C és 1/D szelvények területe

A külső várfal nyugati szakaszának közepe táján az 1. szelvény (részegységei: 1/A, 1/B, 1/C, 1/D) megnyitásával az volt a célunk, hogy a 2017/1. és 2017/5. szelvények környezetét tárjuk föl, s az itt korábban felmerült számos alapvető kérdés tisztázásához jussunk közelebb. Így választ kerestünk többek között arra, hogy

1) a 2017-ben előkerült, a külső várfallal kb. párhuzamos, attól a várudvar felé eső épületfal (SE-2017/5) keleti oldalán feltárt jellegzetes rétegsor milyen objektumokhoz és tevékenységhez köthető, illetve hogyan keltezhető;

2) hol húzódik a nyugati külső várfal (SE-2017/49) külső falsíkja és milyen rétegek, járósíntek futnak hozzá kívülről;

3) mi magyarázza e külső várfal 2017-ben felfedezett megállítást, déli falsíkját;

4) igazolható-e a 2013. és 2017. évi eredmények alapján megfogalmazott feltételezés, miszerint a kelet-nyugati irányban futó, a várat látszólag északi és déli részre felosztó kőfal (SE-2017/12) északi oldalán egy árok futott;

5) mi állapítható meg a fal és árok kapcsolatáról, hol húzódik a fal északi falsíkja.

Az 1/A és 1/D szelvényeket a tavalyi szelvénytől közvetlenül keletre jelöltük ki, döntően az 1) pontban jelzett kérdések tisztázása reményében. Ahogy a korábbi években is, már a legfelső humuszos réteg is rendkívül nagy mennyiségben tartalmazott leletanyagot: sok

állatcsont- és késő középkori kerámiatöredéket, továbbá fémleleteket és kevés középkori üvegtöredéket is. A rétegből származó pénzleletek (szerecsenfejes denár, Zsigmond parvus, quaring és denár veretei, Habsburg Albert, ill. I. Ulászló veretei, valamint több bécsi fillér) a leletgazdag elterítés korát a 15. század közepére valószínűsítik. A réteg különlegesebb leletei között említhető egy 14-15. századi jellegű, minuszkulás vésett díszű bronzgyűrű, csatok, könyvveretszerű préselt lemezek, feltűnően sok rézlemez-nyesedék, egy állatláb alakú öntött bronz tárgy részlet, egy ép sarkantyú és egy különálló sarkantyútaréj, nyílhegyek, egy sarlótöredék, valamint egy négyzetesre faragott csontlapocska, talán táblás játék agancsból faragott eleme. Meglepetésünkre ugyanebből a rétegből került elő egy 3-4. századi jellegű hagymafejes fibula és egy szintén római kori, pannonische glanztonware jellegű díszkerámia töredéke is. Az 1/D szelvényben kizárólag ebben a felső humuszos rétegben mélyültünk, az alatta következő réteg felszíne az ásatás lezárásakor is még csak kisebb foltokban mutatkozott.

Ez a felső, leletgazdag humuszos réteg borította az 1/A szelvényben a kelet-nyugati irányú SE-56 fal lepusztult falkoronáját is, mely a várat feltehetőleg kettészelő kőfal szelvényünkbe eső szakasza (azonos SE-2017/12 fallal). A fal déli, egyenes futású síkja egyértelműen kirajzolódott a mélyítés során, bár a szelvény keleti szélén, feltehetőleg egy bolygatás miatt, mintha szabálytalan vonalban megszakadna, esetleg csak mélyebben lesz feltárható. Északi falsíkját egyelőre nem sikerült meghatározni, ugyanis itt a bedőlt omladékréteget még nem bontottuk ki a szelvény teljes felszínén. Mivel szelvényünk közvetlenül a 2013/2A kutatóárok déli szelétől indul, ezért a 2013. évi kutatóárok visszatemetett meddőjének kitermelése után innen, észak felől végezhetjük az omladék bontását az öt éve megfigyelt, erősen lejtő szint mélységéig. Ez a szint, melyet a várat megosztó középkori árok aljának véltünk, 1/A szelvényünk területén is azonos lejtéssel egyértelműen jelentkezett az omladékréteg alatt.

Az 1/A szelvény déli felén, közvetlenül a felső, leletgazdag humuszos elterítés alatt egy (legalább) egyszer megújított sütőfelület maradványai mutatkoztak. Mindkét sütőfelületet agyaggal tapasztották ki, az agyagba összetört (részben a betapasztás során kilapított) edénytöredékeket, valamint kavicsot nyomkodva. A tüzelőberendezés egykori felmenő szerkezete, esetleges boltozata nem őrződött meg, a vörösre égett sütőfelület-rétegek maguk is csak részlegesen maradtak meg, közvetlenül felettük pedig már a jelzett humuszos elterítés húzódott. A tavalyi eredményeket is figyelembe véve a tűzhely a kelet-nyugati irányú SE-56 (=SE-2017/12) fal és a vele kb. 70°-os szöget bezáró, délnek induló SE-2017/5 kőfal alkotta falsarokban állhatott. A rétegviszonyok alapján kialakítására nem sokkal azután kerülhetett sor, hogy felépítették az SE-2017/5 fal által jelzett, alápincézett épületet. A tűzhely alapterülete kelet-nyugati irányban kb. 2,7 m, észak-déli irányban legkevesebb 2 m széles volt (dél felé túllógott szelvényeinken).

A sütőfelületekbe betapasztott, nagy mennyiségű kerámiatöredék zárt kontextusú leletcsoportként különlegesen jó lehetőséget biztosíthat a későbbi feldolgozás során a helyi késő középkori kerámiaművesség vizsgálatára. A kivétel nélkül mázatlan töredékek többségében fazekakhoz tartozhattak, az edényperemeket a kihajló, fedőhornyos és külső oldalán is sekély horonnyal ellátott forma jellemzi legnagyobb számban. A gyorskorong használatára utaló jegyek ellenére az aljtöredékeken a korongról történő leemelés nyomai láthatók, nem ritkán fenékbélyeges kiképzéssel. Legáltalánosabb díszítőmotívumként a több sorban körbefutó fogaskérminta jelenik meg. A tűzhely átégett sütőfelületéből került elő egy redukált égetésű, jól iszapolt anyagú, fényesre polírozott felületű füles edény több

töredéke. A fültöredéken sajátos bepecsételt minta figyelhető meg. Az X alakú rovátkolások között, két bizonytalan értelmezésű motívum és egy csillag által közrefogva egy két oldalt vállig felhúzott karú, mosolygó ember felsőtestének egyszerű ábrázolása látható. Egy oldaltöredék alapján ugyanezzel a pecsétlővel díszítették az edény oldalfalát is.

A betapasztott kerámiák, a tűzhely, s ezáltal az SE-2017/5 fal keltezését segíthetik az átégett paticsos rétegekből előkerült pénzérmék, melyek azonban csak restaurátori tisztítás után lesznek (remélhetőleg) meghatározhatóak. További támpontot jelenthet a keltezéshez a közvetlenül a tűzhely alsó paticsos sütőfelülete alatti sötétbarna rétegből kikerült gyűrű, melynek középső, ovális alakú befoglalt üveg(?)díszét sugarasan hat kis gyöngy vette körbe. A szelvény déli felében a tűzhely rétegeinek elbontása után a jelzett sötétbarna, sok szenes foltot tartalmazó földes réteg szintjére mélyítettünk, ennek kibontására azonban már nem volt lehetőségünk. Így az alsóbb, további keltező értékű leletanyaggal kecsegtető rétegek feltárása csak a folytatástól várható, ahogy annak végleges tisztázása is, hogy SE-2017/5 kőfal keleti oldalán a tűzhely egy épület belsejében vagy a beépítetlen várudvaron létesült, esetleg egy nyitott oldalú, faszerkezetű, tetővel fedett tér sarkában.

Az 1/B szelvényt közvetlenül a 2017/5. szelvény nyugati oldalán jelöltük ki, tanúfal hagyása nélkül a várhegy meredeken lejtő nyugati oldalában. A szelvény északkeleti sarkában, szinte teljesen a metszetsfal alatt és csak igen kis felületen a felső humuszos és az az alatti köves-habarcstörmelékes omladékréteg alatt napvilágra került a nyugati külső várfal külső falsíkja. A 2017. évi adatokkal összevetve mindössze kb. 1,2 m-es falvastagság adódik, mely a várfal déli szakaszának ismert, több mint 2 m-es vastagsága miatt váratlan eredmény, még akkor is, ha a várhegy déli és keleti oldalának (a külső árok által is jelzett) jelentősebb megerősítése a várhegy terepviszonyainak megfelelően indokoltnak látszik. Biztosabb adatok nyerése érdekében – mivel szelvényünkben csak rendkívül kis területen tehattunk erre vonatkozó megfigyelést – a későbbiek során még érdemes lehet a várfalra merőleges kutatóárok nyitása szelvényunktől délre vagy északra.

A humuszos és omladékos réteg alatt ugyanakkor megjelent egy jóval masszívabb falmaradvány is (SE-25), mely a külső várfallal kb. 110°-os szöget bezárva tart nyugat felé a meredeken lejtő hegyoldalban. E kelet-nyugati irányú falmaradvány a külső várfallal egybeépített, a falbekötés alapján feltehetőleg egykorú. Az építmény megőrződött északi falsíkja és a külső várfal említett külső síkjának találkozása jó megfigyelést tett lehetővé ebben a vonatkozásban, bár a nyugat felé induló fal csak 3-4 kősor magasságban áll. Az északi falsík külső oldalán a habarcsos-köves omladék alatt egy vörösesbarna morzsalékos réteg mutatkozott, mely foltokban hiányzott, s helyette a természetes sziklafelszín jelentkezett. Mivel a falsík és az omladékos metszetsfal között csupán rendkívül szűk felület volt vizsgálható, a vörösesbarna réteget nem bontottuk el, de úgy tűnt, ez lehet az építmény kidőlése előtti külső járószint, mely csupán nagyon vékony rétegben húzódik közvetlenül a sziklafelszín felett. A szint felszínéről leletanyag nem került elő.

Az építmény eredeti nyugati falsíkja nem őrződött meg, azonban helye a maradványok alapján így is nagy valószínűséggel megállapítható. A lepusztult falkorona a külső várfal nyugati síkjától mintegy 3,6 m-ig követhető, ezen túl pedig a hegy eredeti dolomitos kőzete jelentkezik szinte függőleges nyugati oldallal. A jellegzetes szálkövektől nyugatra határozottan esik az eredeti sziklafelszín, így az omladékos réteg itt jóval mélyebbre leérve folytatódik, benne egy kisebb kidőlt fáltömböt is megfigyelhettünk. A fal külső

síkjának köveit a szálkövek alkotta természetes (esetleg nyugati oldalán meredekre vésett) peremre falazhatták.

Ismert tehát az építmény egyértelmű északi falsíkja és viszonylag pontosan meghatározható nyugati széle, azonban déli falsíkja, kiterjedése még további kutatásokat kíván. Szelvényünk délkeleti sarkában ugyan egy derékszögű falsaroknak tűnő részlet mutatkozott, azonban itt, a sarok belső oldalán a szűk hely miatt a további, a kérdést tisztázó mélyítést későbbre hagytuk, amikor nagyobb felületen jobb megfigyelési lehetőségeink adódnak. Ha a derékszögű belső falsarok valóban ott található, ahol jelentkezni látszott, akkor az építmény északi falának vastagsága kb. 1,6-1,8 m, nyugati, a hegy meredek oldalába épült falának vastagsága 3,2-3,4 m volt. A vastag falú építmény feltehetőleg a nyugati külső várfal elé kiugró, a várbelső felé talán nyitott torony maradványa lehet. Helyzete jól megfelel az átellenes, keleti oldalon álló négyzetes toronynak, s magyarázatul szolgálhat a tavalyi ásatás során felmerült kérdésre is: miért állították meg a nyugati külső várfal déli irányú futását ennek vonalában.

Az 1/C szelvényel a 2017/1. és 5. szelvény, illetve a 2013/2A kutatóárok közötti területet nyitottuk fel. Idő hiányában teljes, az altalajig mélyülő feltárást ugyan nem végezhattünk, mégis több fontos megfigyelésre nyílt alkalmunk. A felső leletgazdag humuszos réteg alatt egy köves-habarcos omladék mutatkozott, melyben idén is azonosíthattunk a habarcs által összetartott kisebb falazatrészleteket, a 2013-ban megfigyelt nagyméretű, egyben megmaradt faltömbhöz hasonlóan. Az omladék rétegén belül, annak felső sávjában került elő egy Zsigmond parvus is. A laza omladék alatt közvetlenül egy határozottan elváló, jellegzetes, kemény felszínű réteg felülete mutatkozott, melyet helyenként barnás, faszénszemcsés foltok, helyenként sárgásfehér, habarcos-kavicsos jellegű foltok jellemeznek, ezek között azonban éles határvonal nem jelentkezik. A felület folyamatosan, egyenletesen lejt észak felé, így igazolódni látszik a feltételezés a várhegyet kettéosztó kőfal északi oldalán futó árkot illetően. A feltárt felület tehát az árok déli oldalának alja lehet, maga az árok pedig több mint 7 m széles lehetett (ha legmélyebb pontjától a déli és északi partfal távolsága közel azonos volt). Mivel az egyenletesen lejtő felületű rétegben már nem mélyítettünk, a további feltárások feladata lesz eldönteni, hogy ez az árok eredeti alja vagy – ami jelenleg valószínűbbnek látszik – az árok egyik feltöltési rétegének felszíne.

Az omladék alatt a dél felé lejtő rétegfelszín egészen az 1/C szelvény déli széléig, azaz a 2017/1. és 5. szelvények északi széléig folyamatosan követhető volt. A várhegyet kettéosztó kőfal (SE-56 = SE-2017/12) északi falsíkja szelvényünkben nem jelentkezett, az tehát mégis tavalyi szelvényünk területén húzódhatott, azonban akkor az egynemű falomladék és a lepusztult falkorona egyértelmű elválasztására nem volt módunk. Az ásatások folytatása során erre most már jobb lehetőség fog adódni, ugyanis oldalról, észak felől bontva az omladékot az elválasztás könnyebb lesz, ráadásul az omladék alatti réteg felszíne is minden bizonnyal árulkodó lesz, annak lejtése várhatólag megszakad legkésőbb a falsík vonalában. A kőfal vastagságáról így a 2013., 2017. és idei eredményeket összegezve egyelőre csak annyit tudunk, hogy az 1,35 – 2 m között lehetett.

2-3-4. szelvények területe

A 1,5 m széles szelvényekkel lényegében a várhegyet észak-déli irányban keresztülszelő, 2013-ban megkezdett, 2017-ben továbbvitt kutatóárkokat folytattuk, s idén ki

is értünk velük a hegy északi pereméig. Várakozásainkkal szemben azonban semmilyen épített maradvány nem került elő, hiába mélyültünk a három, végül egybenyitott szelvényben egészen a természetes sziklafelszínig. A külső várfal és a hozzá csatlakozó esetleges építmények hiányát talán a romok újkori kitermelése magyarázza, bár a felső humuszréteg alatti apró- és nagyobb köves, habarcsmálladékos, helyenként humuszos rétegekben falkiszedési beásások nyomait sem tudtuk azonosítani. A természetes sziklafelszínen sem érzékelhető faragás, megvésés jele, mely esetleg a fal egykori helyére utalhatna. Mindazonáltal a külső várfal minden bizonnyal valahol itt a várhegy pereméhez közel övezhette az erősséget észak felől, még ha ennek régészeti nyoma szelvényeinkben nem is került napvilágra. A köves-habarcsos-törmelékes rétegek döntően késő középkori leletanyagot tartalmaztak, többek között néhány téglatöredéket, egy kályha vakmérműves orrtag díszű mázatlan oromcsempéjének töredékét, egy belül sárga mázas edény darabjait, egy sötétbarna mázzal borított edény fültöredékét, valamint egy mindkét oldalán sötétzöld mázas edény (talán pohár) apró töredékét bepecsételt mintával. Szintén e rétegekből került elő egy valószínűleg 1445-1446 közötti interregnum denár, valamint több, hasonló korszakra utaló bécsi fillér. A rétegekben néhány másodlagos/sokadlagos helyzetű emberi csont kisebb töredéke is napvilágot látott szórványosan.

2017/4. szelvény

Az északi szelvényekben elszórtan jelentkező embercsontok lelőhelyére a tavalyi év során megnyitott 2017/4. szelvényben végzett mélyítés szolgált magyarázattal. Mivel az előző évben nem értünk a szelvény aljára, most a visszatemetett meddő kitermelése után folytattuk a munkát. Csakhamar elértünk egy rendkívül kemény, kő- és kavics-törmelékes vörössárga szintet, melyet a korábbi évek tapasztalatai alapján a várhegy természetes sziklafelszíne fölötti legalsó vékony kultúrrétegnek gondolhattunk. Ebbe a rétegbe beásva került elő egy bolygatatlan teljes gyermekváz (SE-29), melynek sírbeásása a rétegen belül a többszöri előzetes felülettisztítás és –nyesés ellenére sem volt érzékelhető. A szabályos nyugat-keleti tájolású sír kissé oldalra fektetett, felhúzott lábú pozícióban eltemetett gyermek vázát tartalmazta. Az elhunytat melléklet nélkül temették el, leszámítva egy, a szemgödör előtt feltárt apró vasrudacskát, melynek eredeti rendeltetése gyenge megtartása, erősen korrodált volta miatt a restaurátori tisztítás után sem biztos, hogy egyértelműen meghatározható lesz. A vörössárga rétegen belül néhány téglatöredék és több szórvány helyzetű (bolygatott temetkezésekből származó) embercsont is előkerült. Egy koponya kettéhasadva látott napvilágot, a két koponyafél egymáshoz képest kissé eltolva helyezkedett el a rétegben, az egyikben pedig három bronz S-végű karika is napvilágot látott.

A szelvény délkeleti sarkában helyezkedett el egy faszenes betöltésű beásás (SE-23), mely keleti irányban túllógott szelvényünkön. A szabálytalan körvonalú beásás alját viszonylag keskeny mészréteg borította, betöltéséből pedig több jellegzetes Árpád-kori fazéktöredék is származott. Erre a beásásra ásták rá utólag egy kisgyermek szabályos nyugat-keleti tájolású sírját (SE-48), melyet csak töredezett koponyájától a mellkas közepéig tudtunk feltárni, azon túl a szelvényfal alá esett. Amennyire meghatározható, a sír bolygatatlan, nyújtott, háton fektetett pozíciójú, a felkar csontjai a mellkas két oldalán párhuzamos állásban. A koponyatető vonalától kb. 5-8 cm-re nyugatra, a sír végében két kisméretű (6×10,5×... cm) téglátöredéke mutatkozott. A kisgyermeksírtól délre a beásás (SE-23) alján egy újabb szabályos tájolású temetkezés (SE-66) kezdett kirajzolódni, ez azonban a beásásnál korábbi lehet, a sír ugyanis nem szakítja meg a meszes gödörrel, hanem közvetlenül az alatt

jelentkezik. Kibontására idő hiányában nem került sor. A beásás (SE-23) sávokban faszenes betöltéséből az Árpád-kori fazéktöredékeken túl előkerült két jó megtartású, 12. századi anonim denár, pontosabban az egyik esetében kérdéses, hogy a beásás betöltéséből vagy a kisgyermeksír (SE-48) feltárásából származott.

A rendellenes pozíciójú gyermeksír (SE-29) és a faszenes betöltésű gödör (SE-23) közötti sávban két további koponya részlete is jelentkezett a vörössárga rétegben, melyek egy, a gyermeksírnál mélyebb sírréteg (talán bolygatatlan helyzetű) temetkezéseihez tartozhatnak. Feltárásuk szintén a munkák folytatásától várható. Megfigyeléseink összességében egy legkésőbb a 12. század során létesített többretegű Árpád-kori temetőre utalnak, mely a várhegy északi végében foglalt helyet. Egykori kiterjedése, használatának pontosabb időrendi határai egyelőre bizonytalanok, mindenesetre feltételezhető, hogy a sírok egy ismeretlen helyű kápolna vagy templom körül csoportosultak. További kutatásokat igényel a temető és a – minden valószínűség szerint későbbi – vár kapcsolatának, egyidejű vagy egymást felváltó működésének kérdése is.

Feltárt terület nagysága: 108 m²

Bánd-Essegvár Ásatási napló

2018.08.20. (hétfő)

Munkaidő: 9:00 – 16:00.

Időjárás: Meleg, napos idő, 30-35 °C.

Létszám: Kékesi Márk, Kovács Gizella, Barcsi Marcell, Sólyom Lili, Vig László régészhallgatók, Erdősi Ferenc „várkapitány”, Nagy Szabolcs Balázs.

(A naplóban az egyszerűség kedvéért a vár hosszirányát nevezzük északinak, noha az igazából északnyugati.)

1/A szelvény

Megkezdjük a munkát a 2013. és 2017. évi ásatások folytatásaként. A 2017/1. szelvény K-i oldalán nyitott 2018/1/A szelvényben felszedtük a felső, kb. 10 cm vastag füves-humuszos gyepréteget. Belőle ez alkalommal is kifejezetten sok lelet: mázatlan késő középkori cseréptöredékek és állatsontok, valamint 2 apró üvegtöredék – talán szintén középkori. A réteg: **SE-1**.

2. szelvény

A 2017/4. szelvény északi folytatásában, attól 2 m-re kijelölt szelvényben szintén felszedtük a felső, kb. 10 c, vastag humuszos-füves gyepréteget: **SE-2**. Alatta azonos mélységben SE-3, kisebb és közepes nagyságú köveket tartalmazó, laza földes, habarcsos felszín mutatkozott egységesen, elválást nem tapasztaltunk. **SE-2**-ből kevés lelet.

3. szelvény

Elkezdjük a felső humuszos-füves gyepréteg: **SE-4** felszedését. A szelvény a 2. szelvény északi folytatása, 50 cm vastag tanúfallal elválasztva.

1/B szelvény

A szelvény a 2017/5. szelvény nyugati folytatása, mellyel a külső várfal külső falsíkját és környékének réteg- és objektum-összefüggéseit vizsgáljuk. A szelvény területén a tavalyi ásatásból odaszóródott vékony meddőréteg húzódik, ezt és az alatta lévő füves-gyökeres humuszréteget kezdtük eltávolítani: **SE-5**.

2018.08.21. (kedd)

Munkaidő: 7:00 – 17:00.

Időjárás: Meleg, napos idő, 28-34 °C.

Létszám: Kékesi Márk, Kovács Gizella, Barcsi Marcell, Sólyom Lili, Vig László, Simon Franciska régészhallgatók; 2 fő kézi munkaerő; Erdősi Ferenc „várkapitány”, Molnár Miklós múzeumbarát fémkeresős, Nagy Szabolcs Balázs.

2017/4. szelvény

Már 2018. 08. 13-án gépi földmunkával kiszedtük a tavalyi szelvény (ásatás után visszatemetett) meddőjének nagyját, 2018. 08. 20-án pedig kézi földmunkával teljesen kitisztítottuk a szelvényt. (A tavaly bennhagyott, a szelvény aljára terített fólia miatt pontos munkát végezhetünk). Kirajzolódott a tavalyi felszín az egyelőre tisztázatlan eltérő foltokkal.

Ezeket a rétegeket még a tavalyi nevüket fenntartva tartjuk számon idén is: **SE-2017/56**, **SE-2017/57**, **SE-2017/58**. Úgy tűnik, **SE-2016/56** alatt folytatódik **SE-2017/57** világos sárgás, morzsalékos felszíne, ezért először **SE-2017/56**-ot lebontjuk felőle.

1/A szelvény

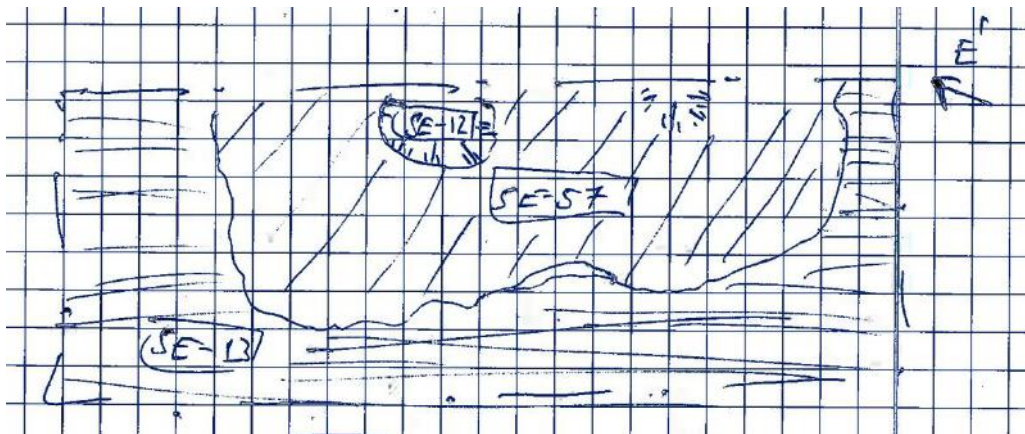
Továbbra is a felső humuszréteget bontjuk le a felszínről rendkívül aprólékosan, egyrészt a tavalyi tapasztalatok alapján, másrészt mivel itt is alig néhány cm-re már egy szintén humuszos, de apróbb-nagyobb vöröses paticsos rögöket is tartalmazó felszín következik: **SE-6**. **SE-1**-ből továbbra is sok lelet, valamennyit **SE-1** és **SE-6** határáról a felszínen is megőriztünk a fotó kedvéért. A leletek: kb. egységesnek látszó késő középkori mázatlan edénytöredékek, pohár(?) peremtöredéke is, valamint kevesebb állatsont. Fotó után **SE-6**-ban mélyülünk tovább.

1/B szelvény

SE-5-ből egy kb. 1 cm átmérőjű bronz(?) ruhaveret ötszirmú virág motívumával.

2017/4. szelvény

SE-2017/56-ot teljesen elbontva belőle csak kevés állatsont és apró, kevés kerámiatöredék került elő. A szelvény teljes területén **SE-2017/57** felszínére tisztítottunk.

SE-2017/57 sárgás, fehérés, helyenként sárga homokos-agyagos, helyenként fehér meszes-habarcs-törmelékes-murvás jellegű réteg. **SE-2017/56** alatt nagy foltban előkerült, vele kb. egy mélységben pedig **SE-13** réteg mutatkozott, mely, úgy tűnik, aláfut. **SE-13** sárgásbarna kavicsos-törmelékes réteg, talán az altalaj fölötti utolsó réteg. Mind **SE-13**, mind **SE-2017/57** fölött jelentkezett még szürkésbarnább, lazább réteg, melyből viszonylag sok állatsont, valamint kerámiatöredékek késő középkori peremmel, folyadéktároló edény fültöredékével, hullámvonaldíszes oldaltöredékekkel stb. **SE-13** részben vsz. megfelel **SE-2017/58**-nak, főleg a szelvény nyugati felén. **SE-2017/57** felszínén két kb. kör alakú mélyedés mutatkozott. A délebbi valószínűleg nem beásás vagy cölöplyuk, mivel csak egészen sekély és határozatlan körvonalú. Az északabbi: **SE-12** talán beásás/cölöplyuk, d=35-40 cm, mélysége kb. 10 cm a réteg felszínéhez képest, alja, oldalfala azonban elég határozatlan. Alján, úgy tűnik, **SE-13** fog jelentkezni.

2. szelvény

SE-3 köves-törmelékes réteg alatt a felületet áttisztítva 3 réteg elválása látszott. A szelvény északi felében, a metszefallal kb. párhuzamos vonalhatárral, a metszefaltól kb. 180-190 cm-re egy sárgás-sárgásbarna kemény kavicsos-törmelékes felület: **SE-10**. Ettől délre egy szürkésbarna lazább, kisebb-nagyobb és kifejezetten nagy köveket is tartalmazó feltöltés,

benne fehéres habarcsfoltok is: **SE-9**. A szelvény legdélibb, kb. 40 cm széles sávjában **SE-11**, színében **SE-9**-hez hasonló, de kevésbé törmelékes köves-habarcsos, Mivel úgy tűnt, **SE-9** **SE-10**-en fekszik, az előbbi kezdtek el bontani. Bontás során érdemi elválás végül nem mutatkozott **SE-9** és **SE-11** között, a kettő valószínűleg azonos. **SE-9**-ből kevés lelet: kevés kerámiatöredék és állatcsont.

3. szelvény

SE-4 felső humuszos réteg alatt **SE-7** köves törmelékes réteg következett. Sárgás színű, a 2. szelvénybeli **SE-10**-zel valószínűleg azonos sárgás, sárgásbarna, kisebb-nagyobb köveket, kötörmeléket, mállott fehéres habarcsot tartalmaz. Benne leletanyag csak elvétve, kevés állatcsont és elvétve kerámia. Valószínűleg omladékréteg, mely a teljes szelvényt kitölti.

1/A szelvény

SE-6-ban mélyülve alatta új határozott szint nem mutatkozott, leszámítva a szelvény DNY-i sarkát, ahol nagyobb kövek alkotta vonaltól nyugatra egy vörösebb paticsos felület mutatkozott. Nem egybefüggő erősen kiégett felületként, de már szinte a teljes felületen elkenődve a vöröses, agyagos felszín. Ettől keletre ilyen nem jelentkezett, a kisebb paticsos rögök továbbra is szórványosan mutatkoztak a humuszos barnás földben. Ezen a részen elszórtan fehér habarcsos foltok is. Leletanyag ugyanúgy, mint eddig, nagy mennyiségű, késő középkori jellegű mázatlan edénytöredék és kevesebb állatcsont. **SE-1**, illetve **SE-1** és **SE-6** rétegből egy valószínűleg I. Ulászló denár, illetve egy valószínűleg Zsigmond denár.

1/B szelvény

Közel a szelvény teljes területéről letisztítottuk **SE-5** humuszos felső réteget, alatta egy fehér habarcsos-köves felszín kezd mutatkozni: minden bizonnyal a várfal és annak omladéka.

2018.08.22. (szerda)

Munkaidő: 7:00 – 17:00.

Időjárás: Meleg, napos idő.

Létszám: Kékesi Márk, Kovács Gizella, Barcsi Marcell, Sólyom Lili, Vig László, Simon Franciska régészhallgatók; 2 fő kézi munkaező; Erdősi Ferenc „várkapitány”, Krámlai Zoltán és Krámlai Máté múzeumbarát fémkeresősök, Nagy Szabolcs Balázs.

3. szelvény

Folytatjuk a humusgréteg alatti **SE-7** sárgás köves omladékréteg bontását, mely a teljes szelvény felszínét kitölti, egységesnek tűnik mindenhol. Belőle meglehetősen kevés kerámia: késő középkori jellegű perem-, vékonyfalú, bordázott oldaltöredék stb. Nagyon kevés téglatöredék, az egyik méretei (az egykori teljes méretek): 7-7,5×kb. 13,5×.... Továbbá állatcsont-töredékek valószínűleg emberi csontokkal vegyesen (borda-, koponya- stb. töredékek) szórványosan.

1/A szelvény

SE-6-ban tovább mélyítve előkerült egy kb. 40×40 cm felületű egybefüggő átégett tapasztott agyagfelület, mely vörösre égett paticsfelületként darabokra repedezett, de mégis összefüggően megmaradt. A felület észak felé nekifut nagyobb köveknek, melyek valószínűleg már az itt sejtett kőfal déli falsíkját jelzik. A paticsfelületbe tapasztott néhány

kiseb kerámatöredék is megmaradt *in situ*, az egyik egy fogaskerékmintával díszített darab. Mivel környezetében csak szórványos paticsrögök kerültek elő, könnyen lehet, hogy a felület jelentős része elpusztult (nem csoda, hiszen rendkívül sekélyen, közel a füves járószinthez helyezkedik el). Néhány kerámatöredék a paticsos felszín alá húzódik. E felszín: **SE-15**.

SE-15-től nyugatra már tegnap is megfigyeltünk egy szintben sűrűn betaposott/betapasztott kerámatöredékeket egymás mellett. Újabb töredékek is kerültek elő. Mivel **SE-15** alá is behúzódna kerámiák, elképzelhető, hogy többszörösen letapasztott felületről van szó, s itt a kerámatöredékek fölötti egységes paticsfelszín már elpusztult. A szelvény délnyugati sarkában elért vöröses paticsos jellegű, de nem egybefüggő és nem keményre kiégett felszín: **SE-14**. **SE-14**-et kelet felől egy néhány kőből álló tömb határolja, de úgy tűnik, **SE-6** földes-paticsrögös réteg áthúzódik alatta. A kötömbtől keletre szórványos fehér habarcsfoltok az **SE-6** rétegben.

3. szelvény

További téglatöredékek: $5,5 \times 12 \times \dots$, $6-6,5 \times 12 \times \dots$ cm **SE-7** rétegből és néhány további csont és apró kerámia. Elválást a rétegben továbbra sem tapasztaltunk.

2. szelvény

SE-9 bontásával folytattuk a munkát, belőle késő középkori kerámatöredékek (a réteg térfogatához képest kifejezetten kevés) és további állatcsontok, valamint egy *interregnum* denár (1445 körül) és vasszegek. **SE-9**-et kibontva egy mély, üregszerű bemélyedés rajzolódott ki, alja a füves külső járószinttől kb. 80-85 cm mélyen. A szelvény déli végében a természetes sziklakibúvás jelentkezett: **SE-16**. Erre részben rátakar **SE-17** sötétebb barna réteg a szelvény délkeleti sarkában. **SE-9** alatt ezeken túl még egy talán kevésbé törmelékes szürkésbarna felszín mutatkozott, de ennek körvonalai nem világosak. **SE-9** feltöltés értelmezése egyelőre kérdéses: esetleg csak egy modern beásás emléke, mely belevág **SE-10** rétegbe?

2017/4. szelvény

Lebontottuk **SE-2017/57** réteget, belőle meglehetősen kevés állatcsont került elő, kerámia csak elvétve. Alatta mindenhol **SE-13** erősen kavics-kötörmelékes felszín mutatkozott, mely az eddigi tapasztalatok alapján a hegy természetes sziklafelszíne fölötti töredezett mállott felső réteg. **SE-2017/57** és **SE-13** rétegek határáról egy pattinték szilánk került elő. Mélyítést végeztünk **SE-13** rétegben, mely néhol apró faszénzemcséket is tartalmazott szórványosan. Belőle kevés középkori kerámia és több csont, nagyrészt valószínűleg állatcsont, de néhány koponyatöredék, csigolyatöredék esetében talán embercsontól lehet szó.

1/B szelvény

SE-5 alatt a szelvény délkeleti sarkában apró foltban egy kemény agyagos felszín jelentkezett, benne helyenként vörösre égett paticsrögök, felszínén néhány állatcsont, valamint egy vaskés nyél- és markolattöredéke. A réteg: **SE-19**. A szelvény felszínén amúgy kb. mindenhol egy köves, fehéres habarcsos felület: **SE-20** mutatkozik – részben talán omladék, részben talán a külső várfal lepusztult falkoronája. A szelvény déli sávjában mintha a kövek még laza földes rétegben feküdnének: **SE-21**, de **SE-20** és **SE-21** elválását a további mélyítés tisztázhatja.

2018.08.23. (csütörtök)

Munkaidő: 7:00 – 17:00.

Időjárás: Meleg, napos idő.

Létszám: Kékési Márk, Kovács Gizella, Barcsi Marcell, Sólyom Lili, Vig László, Simon Franciska régészhallgatók; 2 fő kézi munkaező; Erdősi Ferenc „várkapitány”, Sándor Lajos fémkeresős, Nagy Szabolcs Balázs.

3. szelvény

SE-7 rétegben mélyülve alatta egy kompaktabb összetartó sárga homogén felszínértünk el: **SE-18**. Ez nemcsak színében, de jellegében is elvált: jóval kevésbé törmelékes, sokkal inkább homokos jellegű. Ennek felszínére tisztítottunk, fotóztuk. Felülete észak felé lejtett. **SE-18** lényegében leletmentesnek bizonyult, alatta pedig már a hegy pusztasziklafelszíne: **SE-22** és egy teljesen homogén sárga homokréteg: **SE-24**, azaz a természetes altalaj rétege jelentkezett. **SE-18** valószínűleg **SE-24** felső felszíne, rétege. Teljesen letisztítottuk a szelvényt a sziklafelszínig, **SE-24**-ben is mélyültünk, hogy teljesen bizonyossá váljon érintetlen geológiai réteg jellege, ami így be is igazolódott. A sziklafelszínen egyértelmű megfaragás-nyomot nem tudtunk azonosítani. A szelvényben tehát – előzetes várakozásainkkal szemben – semmilyen fal vagy akárcsak kiszedett fal helye sem mutatkozott, a humuszréteg alatt lényegében egységes, bár árnyalatnyi színkülönbségű sávokra tagolódó törmelék réteg mutatkozott, mely észak felé, a hegy lejtője felé süllyedt.

2. szelvény

Megkezdjük **SE-10** réteg bontását. Bontása során nem mutatkozott teljesen egységesnek: a felszínén látszó sárga kavicsos betöltést szürkés, néhol egészen fehéres laza porló foltok szakítják meg, helyenként barnás törmelékes részekkel. Az elválások azonban nem jelentkeztek élesen, s főleg nem értelmezhetően, úgy tűnt, egyetlen kevert rétegről van szó. A rétegből kevés (késő középkori jellegű) kerámia, téglatöredékek, vasszegek és viszonylag sok csont. Utóbbiak többsége embercsont lehet, jó pár egyértelműen az. Ezek azonban teljesen szórtan, szórványosan mutatkoznak a rétegben, eredetileg is töredékesen. A rétegbe kerülésük oka nem ismert, ugyanúgy, ahogy **SE-7** rétegben is szórványosan mutatkoztak.

2017/4. szelvény

Az **SE-13**-ban végzett mélyítés után a felszínét áttisztítva egy kissé bizonytalan körvonalú beásás mutatkozott, melynek betöltése kissé lazább és több faszén szemcsét tartalmaz. Észak és nyugat felől ívesen egy porló fehér meszes jellegű sáv kíséri körvonalát. A beásás: **SE-23**. **SE-12** helyén is lazábbnak tűnik **SE-13** felszíne, talán a beásás/cölöplyuk tovább mélyül itt. Megkezdjük mindkét beásás bontását. **SE-12**-t totálban, teljes felületen bontjuk az előzmények miatt, **SE-23**-at viszont elfelezve csak egyik felét. Utóbbiból leletanyag lényegében nem került elő, előbbiből sok embercsont újra, koponyatöredékek is pl. Mivel szélük, határvonaluk nem jelentkezik egyértelműen, **SE-13**-ban kisebb szintsüllyesztést végzünk újra, hogy a felületet ezután megtisztítva tisztábban lássuk, ténylegesen hol húzódik a beásások(?) határa.

1/A szelvény

A szelvény felszínének rajzolása után a szelvény déli szélétől 200-220 cm-re meghatározott vonaltól északra folytattuk a bontást. Előzetesen ezt a felületet **SE-8** néven elkülönítettük **SE-6**-tól, mivel itt a felszínen már több kő, valamint habarcsos folt jelentkezett, s így azt vártuk, hogy már a kelet-nyugati irányú kőfal falkoronája fölött állunk. A bontás során a kép kissé módosult. A szelvényrész nyugati részén a kövek sűrűn jelentkeznek és valóban köztük mutatkozik is a jellegzetes sárgás, rendkívül morzsalékos habarcs. A

szelvényrész keleti szélén azonban még vastagabb barna humuszos földben mélyítünk, mely **SE-6**-tal egyezik, ebben is helyenként kisebb paticsrögök. Innen került elő egy ép, jó állapotú vassarkantyú is, a sarkantyúcsillag is a helyén, az egész 14., talán 14-15. századi jellegű. Az **SE-6/SE-8** rétegből továbbra is nagymennyiségű kerámiatöredék, kevesebb állatcsont. Előkerült innen egy újabb rézlap-nyesedék is. Folytatjuk a mélyítést addig, amíg a barna humuszos föld alatt a köves, sárga habarcsos felszín nem jelentkezik, vagy esetleg valamilyen más felszín. A szelvény nyugati metszetsfala alá benyúlva egy kupacban sok vörös kerámiatöredék, valószínűleg egyazon edény töredékei.

1/B szelvény

Megkezdjük **SE-19** sárga kemény agyagos felszín bontását, mely meglepően vastagon mutatkozik. E felszíntől keletre, a szelvény délkeleti sarkában egy laza porló törmelékes betöltés: **SE-21**, valószínűleg a tavaly észlelt modern beásás ide eső része. **SE-19**-et nem bontottuk ki teljesen, mivel csak kis felületen jelentkező körvonalai a környező részek tisztázása után lesz lehetséges, ha már világos jobban rétegtani helyzete is. Ennek érdekében megkezdjük **SE-20** fehér habarcsos-köves laza réteg bontását, hogy elkülöníthessük a beásások-bolygatások, a bolygatatlan omladékrétegek és egyéb rétegek, falfelszínnek határát. **SE-20** alatt kezd kirajzolódni egy egybefüggő lepusztult falkorona: **SE-25**, fehér habarcsba rakott kőfal. **SE-20**-ból nagyon kevés állatcsont és apró kerámiatöredék.

2018.08.24. (péntek)

Munkaidő: 7:00 – 17:00.

Időjárás: Meleg, napos idő, nap végén apró zápor és borult ég.

Létszám: Kékesi Márk, Kovács Gizella, Barcsi Marcell, Sólyom Lili, Vig László régészhallgatók; 2 fő kézi munkaerő; Erdősi Ferenc „várkapitány”, Vadon László fémkeresős, Nagy Szabolcs Balázs.

Gál Viktor régész és Tomatás Tímea a mai napra csatlakozott a munkához.

Az ásatást meglátogatta Feld István, az ásatás szakmai konzulense, vele jött Koppány András régész is. A 3. árokban az északi külső várfal hiánya kapcsán egyértelműen nem tudtak állást foglalni, mindenesetre Feld István javaslatot tett a szelvény északi irányú meghosszabbítására, hátha a várfal (ha nem szedték ki teljesen) még északabbra, a hegy meredeken lejtő részűjében húzódik.

2. szelvény

Folytattuk **SE-10** elbontását, belőle újabb emberi csontok (szórványosan, töredezetten) mellett kevés kerámia és vasszögek is. Előkerült belőle egy mindkét oldalán zöldmázzal bevont, külső oldalán bepecsételt mintával díszített pohár(?) apró peremtöredéke is. **SE-10** alatt egy jellegzetes világossárga, meglehetősen homogénnek tűnő, kavicsos-kőtörmelékes felszín mutatkozik: **SE-26**. Ennek szintje dél és kelet felé lejt. E réteg felszínét követve felőle lebontottuk teljesen **SE-10** réteget. A szelvény közepe, legmélyebb része táján elértük a már szerdán megfigyelt szürkésbarna kevésbé törmelékes réteg: **SE-27** felszínét, mely már **SE-9** elbontása után is mutatkozott itt. Ettől délre megmaradt egyelőre a korábban elért felszín: **SE-16** sziklakibúvás és mellette (vsz. egyben felette) **SE-17** sötétbarna réteg.

2017/4. szelvény

SE-13-ban az újbóli kismértékű szintsüllyesztés és felülettisztítás eredményei a következők:

SE-23 nyugati oldalát jól kirajzolja, hogy tőle nyugatra már egy kifejezetten vöröses színű, homogén agyagos, majd észak felé az agyagosból kötörmelékes-kavicsossá váltó felszín mutatkozik, mely jól elkülönül **SE-23** barnásabb betöltésétől. A szelvény délnyugati sarkában már egyértelműen a természetes sziklakibúvás tűnik elő. A részlegesen kibontott **SE-23**-ban két nagyobb téglá vagy téglatöredék is mutatkozik, a beásás jellege, szerepe továbbra is kérdéses. Északi szélé nem rajzolódik ki ennyire egyértelműen, ugyanis **SE-13** vöröses felszíne (a szintmélyítés után is) észak felé fokozatosan barnásabb, de azonos köves-kavicsos kemény rétegbe vált át, s így a szétválasztás nehezkesebb. **SE-13** vöröses, homogén jellegű felszíne mindenesetre az **SE-28** számot kapta, ez talán már tényleg az érintetlen altalaj, a töredezett-mállott sziklafelszín lesz.

A szelvény északi metszetsfalától kb. 0,5 m-re az **SE-13**-ban végzett szintsüllyesztés hatására egy koponya körvonala mutatkoztak. Környékét tovább bontva kiderült, hogy ez esetben nem szórvány helyzetű emberi csontról, hanem temetkezésről van szó, ez **SE-29** sír. A temetkezés szinte teljesen ép, a koponya boltozatát minden bizonnyal a mélyítés során törtük be, mivel **SE-13** rendkívül kemény rétegében csak csákánnyal lehetett mélyíteni, a felszínen (többszöri áttisztítás ellenére) pedig semmilyen beásás körvonala, elválása nem volt észlelhető. A sír szabályosan nyugat-keleti tájolású, ennek ellenére azonban középkori volta erősen kérdéses, mivel oldalra fektetett vázról van szó, a lábakat pedig egymás mellett párhuzamosan felhúzták úgy, hogy a combcsontok kb. derékszöveget zárnak be a törzssel. A jobb kar a mellkasra visszahajtván, bal kar a törzs mellett párhuzamosan nyújtva. Gyermekek, vsz. infans II. vázáról van szó. Közvetlenül a koponyánál, a szemgödör előtt egy ismeretlen szerepű, kb. 2-3 cm hosszú, keskeny vastárgy került elő – talán valamilyen erőszakos eseményre vagy babonás szokásra utalva (?). A sír ezen kívül más mellékletet nem tartalmazott, azonban a fémkereső a váz alatt, a mellkas magasságában jelet észlelt, mely a váz felszedése után lesz vizsgálható. A sírbeásás gödre továbbra sem észlelhető egyértelműen, de talán a további tisztítás, mélyítés során elérhető lesz, mivel a váz déli oldalán már az **SE-28**-hoz hasonló vörösebb felszín kezd mutatkozni.

SE-29 sírtől délre **SE-13**-ban egy másik csont felszíne is jelentkezett, körülötte rátsírtatva talán ez is temetkezéshez tartozik. A kettő között, a nyugati metszetsfal előtt egy téglá mélyül **SE-13** itt már vörösebb felszínébe. **SE-12**-ben tovább mélyítve egy koponya felszíne mutatkozik: **SE-30**, további bontásra lesz szükség itt is.

Az eddigiek alapján tehát úgy tűnik, talán egy temető részlete kezd kibontakozni a szelvényben, s az **SE-13** felszínéről eddig előkerült emberi csontok talán részben eredeti helyzetű sírokhoz is tartozhattak, bár sírbeásást, temetkezésrészletet korábban itt nem tudtunk megfigyelni az egységesnek mutató, rendkívül kemény, tömött, nehezen bontható **SE-13** rétegben. Rétegtani helyzete alapján feltehetőleg a vár használatát megelőző temetőről lehet szó, mindenesetre az **SE-13**-ban jelentkező téglá a keltezés szempontjából sokatmondó. Így érthetővé válik a 2. és 3. szelvény törmelékes feltöltési- / omladékrétegeiben előkerült, ott valóban egyértelműen szórvány helyzetű töredékes embercsontok helyzete is: a vár építkezései során megbolygatott korábbi temetőrészletből kerülhettek bele.

1/A szelvény

Folytattuk a humuszos, leletgazdag réteg lebontását a köves, kövek között sárga morzsalékos habarcsot tartalmazó felszínről. A kiálló kövek egyenetlen felszíne miatt a bontás lassan halad, a szelvény északi szélét még nem értük el.

1/B szelvény

A további tisztítás érdekében kivettük a szelvény területén álló második félig elszáradt fácskát is. Kezd kirajzolódni **SE-25** kőfal helyzete: a szelvény délkeleti sarkában a kőfal hiányzik, úgy tűnik, egy derékszögű sarkot alkot a falhiány. Az északi szelvényfállal párhuzamosan a falnak egyértelmű széle, külső falsíkja mutatkozik; hogy nem csupán esetleges lepusztult falszélről van szó, azt jelzi egyrészt az egyenes falsík, másrészt a falsíkon mutatkozó nagyobb, szabályosan rakott kövek. Úgy tűnik, a kelet-nyugati irányú kőfal derékszögű északnak fordulása is megfigyelhető szelvényünk északkeleti sarkában egészen kis részen. Mindez arra utal, hogy megtaláltuk a magyarázatot a tavalyi év különleges megfigyelésére: miért állították meg a nyugati külső várfal futását egyenes vonalban ott, ahol hozzá a várat valószínűleg kettéosztó, kelet-nyugati irányú kőfal hozzáfutott? Egy, a külső várfal elé kinyúló építmény, torony maradványáról lehet szó, mely a vár belseje felé nyílt, így adva magyarázatot a külső várfal megszakadására. A torony belseje, a szelvényünk délkeleti sarkában további tisztázásra szorul, a laza szürkés betöltés és **SE-19** sárga agyagos réteg viszonya. Nyugati irányban, úgy tűnik, a kőfal kitölti a szelvény teljes felületét, de itt is további tisztításra lesz szükség.

1/C szelvény

Megnyitottuk a szelvényt, mellyel a 2013/A és a 2017/1. és 5. szelvények közötti területet kívánjuk feltárni, hogy lássuk a várat kettéosztó kelet-nyugati irányú várfal és az előtte (északra) húzódó árok kapcsolatát, valamint a külső nyugati várfal ezekhez való viszonyát. Egyelőre a legfelső füves-humuszos gyepréteget és az alatta húzódó, szintén humuszos szürkés réteget bontjuk. E két réteg: **SE-31** szám alatt számon tartva. Belőle állatsontok és viszonylag sok kerámia.

2018.08.27. (hétfő)

Munkaidő: 7:00 – 17:00.

Időjárás: Meleg, napos idő.

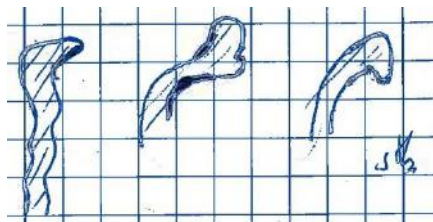
Létszám: Erdősi Ferenc; Szoboszlai Gergely, Kertész Bogi, Jánosi Mátyás, Simon Franciska, Gillich Olivér, Sóllyom Lili, Horváth Ádám, Derzsi Piroska, régészhallgatók; Vadon László fémkeresős; Nagy Szabolcs Balázs; 2 Győr környéki civil önkéntes.

1/C szelvény

SE-31 alatt már kezd kirajzolódni a külső várfal belső falsíkja, ebben a szelvényben: **SE-33**. **SE-31**-ből állatsont, késő középkori kerámia: bordázott oldaltöredék, lekerekített megvastagodó perem:

Vasszegeken, kis bronztöredéken kívül előkerült még egy íves vaslemez-töredék, kör alakú lyukakkal, jellegzetes formával:

További peremtöredékek:

Felülettisztítás után a következő kép rajzolódott ki: a szelvény délkeleti sarkában magasan jelentkezik egy köves, a kövek között sárga morzsalékos habarcsú felszín: **SE-38**. A szelvény déli sávjában **SE-39** sárga morzsalékos egységes habarcsú felszín, ezen fekszik **SE-40** barna

földes, humuszos réteg, lényegében azonos **SE-31**-gyel. A szelvényben egyenes vonallal folytatódik **SE-33** kőfal belső falsíkja.

1/B szelvény

A szelvény északi sávjában egy kis foltban lehetett észlelni **SE-35** sárgásbarna földes réteget, mely **SE-20** habarcsos sávja alatt jelentkezett leletmentesen. Alatta **SE-20**-hoz hasonló sárgás, néhol fehéres laza habarcsstörmelékes omladékréteg mutatkozott: **SE-36**, melyet elbontva alatta részben **SE-25** kőfal, részben, attól északra, a természetes sziklafelszín, s egy barnás réteg: **SE-42** jelentkezett. Ez a sziklafelszín fölötti, a torony külső oldalán mutató legkésőbbi külső járószint lehet. Úgy tűnik, az építményt közvetlenül a sziklára alapozták, az egyenetlen sziklafelszín mélyebb részein a szikla és a fal alja között néhol megfigyelhető egy vékony barnás réteg, valószínűleg a szikla feletti eredeti talaj maradványa. A belső oldalán érdemi mélyítést nem végeztünk. **SE-36** leletet alig tartalmazott: pár állatsont, apró kerámia, vasszög, habarcsminta, téglatöredék, egy permi vörös homokkőtöredék.

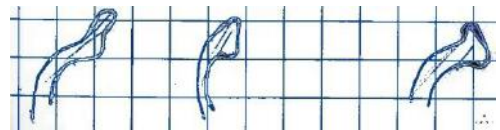
1/A szelvény

A szelvény északi részén **SE-8** humuszos réteget bontjuk le a köves – sárga habarcsos felszínről. Ez utóbbi szabálytalan, de kb. kelet-nyugati irányú széllel megszakad vagy lebukik, ez a vonal talán az egykori falsíkra utal. E vonaltól északra kb. 50 cm-re mélyültünk a külső füves járószinttől. Itt foltokban már kezd jelentkezni a köves, sárga habarcsos felszín – talán csak omladékként. Az elért mélységig **SE-8** humuszos leletgazdag réteg egységesnek mutatkozott.

A szelvény déli részén (a köves-habarcsos felszíntől délre), elbontottuk **SE-15** átégett, tapasztott, töredezett vörös agyagréteget, platnit, és tőle nyugatra a felszínen jelentkező, szintén letapasztottnak tűnő kerámiás réteget. Alattuk **SE-14** agyagos felszín mutatkozott, helyenként vörösre átégve-színeződve, helyenként sárgásan megmaradva. Az egész szelvényben jelenleg **SE-14** kissé egyenetlen, kelet felé lejtő felszínére mélyítünk, mely, úgy tűnik, jól követhető lesz mindenhol. Egyenetlen felszínéből helyenként csak kövek állnak ki. A szelvény délkeleti sarkában jól megfogható egy vízszintesen mutató fehér habarcsstörmelékes szint: **SE-43**, kb. 10 cm-rel **SE-14** felett. Azonos jellegű habarcsos foltok eddig is mutatkoztak **SE-6 rétegben**, de egybefüggő szintként csak itt, a sarokban.

SE-8-ból vaskés, nyílhegy, díszes bronzlemez, vasszegek, rengeteg állatsont, rengeteg kerámia. Peremformák:

stb., fültöredék, alapvetően késő középkori anyag.

SE-6-ból szintén sok állatsont és késő középkori mázatlan edénytöredékek, **SE-14** felszínéről szintén.

1/D szelvény

Megnyitottuk 70 cm széles tanúfal elhagyásával az 1/A szelvény keleti oldalán az azzal kb. azonos méretű 1/D szelvényt. Egyelőre a felső humuszréteg eltávolítása zajlik: **SE-41**. Belőle került elő fémkereső segítségével egy 14-15. századi jellegű, ép bronzgyűrű is, valamint itt is sok állatsont és késő középkori jellegű kerámia.

4. szelvény

Fél méteres tanúfal hagyásával megnyitottuk a 3. szelvény északi, 2 m hosszú folytatását, a 4. szelvényt, a 'hiányzó' északi külső várfal 'felderítésére'. **SE-32** felső humuszréteg alatt, mely leletet alig tartalmazott, a szelvény déli harmadában **SE-34** sárgás-fehéres habarcsos felület, északi kétharmadában sárga morzsalékos földes felszín jelentkezett.

SE-34 szinte leletmentes, habarcs- és téglatörmeléket is tartalmazó vékony réteg alatt a szelvény teljes felületén **SE-37** mutatkozott. Ez utóbbi teljesen leletmentes réteggé már a természetes sziklafelszín takarja, alatta a hegy töredezett egyértelmű sziklafelszíne mutatkozik, de a teljes szelvényfelületen még nem értük el. Közvetlenül a sziklafelszínen hófehér meszes foltok, mészrögök is mutatkoznak.

2. szelvény

A szelvény alján, közepe táján mutatkozó **SE-27** törmelékes réteg elbontásával folytattuk a mélyítést, mely, úgy tűnt, későbbi **SE-26**, **SE-16** felszínéknél. Belőle került elő egy belül sárga mázas edény több töredéke, mely már eleve töredezett volt, valamint egy másik töredék sötétbarna mázzal. Elbontottuk a tisztánlátás érdekében **SE-17** réteget is, e rendkívül vékony rétegből viszonylag sok állatcsont került ki. Alatta már a töredezett sziklafelszín, illetve közvetlenül e fölött a vörössárga morzsálékos réteg: **SE-45** mutatkozik. Úgy tűnik ez utóbbi és **SE-26** világossárga felszíne jelentkezik **SE-27** alatt. **SE-45** és **SE-26** pontos elválasztása a további mélyítés, **SE-26** elbontása után lesz lehetséges.

2017/4. szelvény

Ahhoz, hogy a feltételezhető temetőrészlet esetleges sírbeásásai, egyéb objektumai jobban kirajzolódhassanak, megkezdtük a terület tisztítását dél felől, ahol a vöröses homogénebb felszín jobban mutatkozott. A kisméretű szintsüllyesztés és tisztítás során igazán egyértelmű beásás-körvonalak még nem jelentkeztek, a bontás során egy-két kerámia és szórvány helyzetű csont csupán.

Megkezdtük **SE-23** kibontását is, úgy tűnik, a fehér meszes réteg jól ki fogja rajzolni alját is. Bontása során a beásásban húzott metszett mellett, faszenes betöltési részről néhány vastagfalú kerámiatöredék.

2018.08.28. (kedd)

Munkaidő: 7:00 – 17:00.

Időjárás: Meleg, napos idő.

Létszám: Sólyom Lili, Gillich Olivér, Jánosi Mátyás, Kertész Bogi, Simon Franciska, Horváth Ádám, Derzsi Piroska, Szoboszlai Gergely régészhallgatók; Erdősi Ferenc „várkapitány”, Krausz István fémkeresős és párja, 6 fő civil önkéntes, Nagy Szabolcs Balázs.

I/B szelvény

Nyugati irányban 2,6 m-rel meghosszabbítottuk a szelvényt, hogy **SE-25** kőfal külső falsíkját és a hozzá futó rétegeket meghatározhassuk. Egyelőre a felső humuszos réteg: **SE-31** bontásával haladunk, belőle állatcsont és kevés kerámia. Megkezdtük a torony belsejének kitisztítását is, igyekszünk **SE-19** felszínére tisztítani, a felette lévő bizonytalan laza törmelékes réteg leleteit **SE-46** szám alatt csomagoljuk.

I/C szelvény

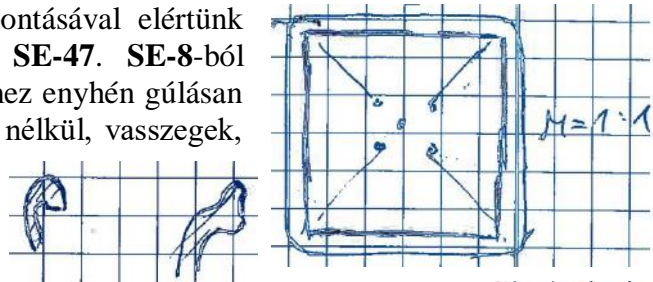
Lebontottuk **SE-40** barna humuszos jellegű réteget, alatta **SE-44** laza szürkés, törmelékes jellegű réteg mutatkozik, mely, úgy tűnik, **SE-39** sárga habarcsos felszínén ül rajta. **SE-44** és **SE-39** elválása viszonylag követhető, maga **SE-44** réteg azonban kissé bizonytalan: a laza porló felszín nem tisztítható át olyan jól, hogy biztosak lehessünk benne, mindvégig azonos törmelékrétegről van szó. **SE-40** rétegből mázatlan késő középkori edénytöredékek:

és állatcsont. A szelvény nyugati szélén **SE-33** kőfal lepusztult falkoronáját is tisztítjuk, úgy tűnik, a délnyugati sarokban talán a külső falsík is jelentkezik egy rövid szakaszon.

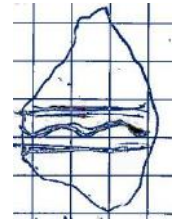
1/A szelvény

A szelvény északi szélén **SE-8** bontásával elértünk egy egységes sárga habarcsos szintet: **SE-47**. **SE-8**-ból állatcsont, egy négyzetes faragott csontlemez enyhén gúlásan emelkedő oldalakkal, a felerősítés nyoma nélkül, vasszegek, késő középkori mázatlan kerámia:

, oldaltöredékek fogaskerékmintával és hullámvonaldísszel.

A szelvény déli részén lebontottuk **SE-43** habarcsos szintet, alatta is folyamatosan jelentkezett **SE-14** vöröses szintje. **SE-6**-ból egy rendkívül jó állapotú bronz fibula, vasszegek, egy üvededény alja, sok állatcsont és rengeteg mázatlan kerámia, a szokásos peremformákkal és díszítésekkel, egy tál alakú kályhaszem (vagy nagyméretű fazék) nagyméretű aljtöredéke stb. **SE-6** vagy **SE-14** vagy **SE-15** rétegből egy pénzérme – tisztítás után lesz meghatározható. **SE-43** rétegből egy ép, átfűrt fejű

csonttű,

valamint a szokásos kerámia

és állatcsont-töredékek. Fotózás, rajzolás után megkezdtük **SE-14** réteg bontását, alatta a délnyugati sarokban egy nagyon határozott, keményre, 'kopogósra' égett paticsfelszín kezd mutatkozni. E felszín fölött, **SE-14** rétegen belül sok kerámiatöredék kb. egy szintben, de nem teljes összefüggő síkot alkotva, csak az agyagrétegen belül, többé-kevésbé szórványosan, de nyilvánvalóan a hőmegtartás növelése érdekében szándékosan.

1/D szelvény

A felső **SE-41** humuszos rétegben mélyítünk, benne rengeteg állatcsont és kerámia, ép sarkantyúcsillag, vaskés, sarlótöredék, bronzlemezek, 1 bécsi fillér (?), 2 Zsigmond-parvus, szürke terra sigillata-szerű töredék, egyértelműen római kori stb. stb.

4. szelvény

Végére értünk a szelvény kitisztításának. A közvetlenül az **SE-49** sziklafelszínen jelentkező fehér apró meszes foltok csak a szelvény keleti metszetsfala előtt kis, kb. 40×40 cm-es foltban mutatkoztak, az észak felé lejtő sziklafelszínen. Mivel csak ilyen kis foltban jelentkeztek, s az erősen lejtő felszínen, melyen megfaragás, vésés nyoma nem érzékelhető, kizártnak tűnik, hogy egy elbontott falra utaljanak. A szelvényben mindenhol elértük a sziklafelszínt, mely kb. egyenletesen észak felé lejt, a szelvény északi végén egy nagyobb kiálló sziklatömb mutatkozik önmagában.

2. szelvény

A szelvényben komolyabb mélyítés ma nem történt, csak **SE-27** maradékát bontottuk ki, a felszínt áttisztítottuk és fotóztuk.

2017/4. szelvény

SE-23 beásás északi felét teljesen kibontottuk. Alján egy szabályosan keletelt gyermeksis: **SE-48** került elő. Koponyája sérült, betört, de ezen kívül bolygatatlan. Csak a mellkas közepéig látható szelvényünkben, azon túl túllóg, a keleti metszetsfal alá húzódik. A

mellkasi része is bolygatatlan, a karcsontok a törzs mellett nyújtva. A koponya teteje kormos fekete megégést – vagy legalábbis egy szenes réteg ráfutását mutatja. A sír feltárt része mellékletet nem tartalmazott. A szelvény keleti metszete jelzi, ami korábban, a bontás során nem tűnt fel, hogy a sírt valószínűleg ráasták a korábbi **SE-23** beásás betöltésére. Ez lehet az oka annak is, hogy egyrészt a meszes oldalú gödör a sír közvetlen környékén már nem jelentkezik meszes aljúként, másrészt a sír csak kis, északi részét foglalja el **SE-23** beásásnak. Kérdéses azonban, hogy a koponyatetőnél, a sírbeásás nyugati szélén mutatkozó két téglá **SE-48** sírral vagy **SE-23** beásással áll-e összefüggésben. Helyzetük alapján a sírhoz tartozónak tűnének, de úgy látszik, hogy a meszes gödöraljba mélyülnek, azaz a gödör bolygatatlan meszes kitöltéséhez tartoznak. A sírtól délre **SE-23** betöltésében egy faszenes folt környékéről több nagyobb méretű, de nem összetartozó és nem egész edénytöredék mutatkozott, kihajló peremformájuk, durva soványítású anyaguk, falvastagságuk alapján talán Árpád-koriak.

A szelvény északi felében folytattuk az enyhe szintsüllyesztést és felülettisztítást **SE-13**-ban. A szelvény közepe táján egy kettétörött és bolygatott koponya jelentkezett, melynek két felét még a középkor során úgy bolygatták meg, hogy egymástól kissé elcsúszva eltávolodtak. A kettétört koponya egyik felének aljából, azaz szintén már bolygatott helyzetből 3 bronz, S-végű karikaékszer került elő. (Valójában mindhárom karika ezüstből készült – megjegyzés 2019.04.10-én, a tárgyak restaurálása után.) A nagyobb, 2,5 cm átmérőjű bronzhuzal karika esetében az S-végnek csak indítása maradt meg, a két kisebb, 1,5-2 cm átmérőjű karika esetében az S-végek épek. Bordázás, egyéb díszítés nem figyelhető meg, maguk a karikaékszerek is viszonylag gyenge minőségűek, vékony bronzhuzalból készültek, valószínűleg a bolygatás hatására kissé elfordultak, torzultak (a karikák kissé kinyílottak).

Mivel a koponyatöredék kissé mélyebben jelentkezik, s esetleg egy mélyebb sírrétegre utalhat, (nagyjából **SE-30** koponyával azonos mélységben), egyelőre nem bontjuk ki, hanem folytatjuk a mélyítést-szintsüllyesztést északi irányban. Ennek során újabb sírok vagy egyértelmű beásás nem jelentkezett, csupán néhány, egyértelműen szórványos helyzetű, megbolygatott csonttöredék.

2018.08.29. (szerda)

Munkaidő: 7:00 – 17:00.

Időjárás: Meleg, napos idő.

Létszám: Sólyom Lili, Simon Franciska, Jánosi Mátyás, Kertész Bogi, Szoboszlai Gergely, Horváth Ádám, Derzsi Piroska régészhallgatók; Erdősi Ferenc „várkapitány, 3 fő önkéntes, 2 fő kézi munkaerő, Molnár Miklós fémkeresős, Nagy Szabolcs Balázs.

I/A szelvény

Teljesen elbontottuk **SE-14** réteget, alatta nagy felületen jelentkezett **SE-52** platni sok betapasztott kerámiával, köztük egyértelműen egybetartozó, a betapasztás érdekében összetört ('kiterülő') kerámiával, köztük sok fogaskerékmintás töredékkel. Peremformák:

Több töredék egyértelműen a korongról leemelt. Mind mázatlan kerámia, egységes anyag. Előkerült egy sajátos fültöredék is, oldalán bepecsételt mintával, az edény külső felülete

fényes fekete – besimított vagy grafitos. A bepecsétel minta:

SE-52 felületén a szelvény délnyugati sarkában megmaradt egy magasabb, hasonlóan keményre kiegészített később (megújított) platni réteg: **SE-55**. **SE-14** alatt a szelvény nyugati sávjában már nem jelentkezett **SE-52** platni, csak egy barna földes, szórványos faszenes és paticsrögös réteg: **SE-53**. **SE-52** platniréteget **SE-54** sárga agyagsáv övezi – valószínűleg azonos **SE-52**-vel, csak a széle, ahol nem égett ki vörösre az agyag, s ahol kerámiát sem tapasztottak bele. A kettő tehát lényegében azonos. A felszínt rajzolva, fotózva utána elbontottuk **SE-52** platniréteget. Alatta egy váltakozva vöröses-sárgás sávokkal jelentkező agyagréteg mutatkozik: **SE-59**. Ebben kifejezetten sok folyami kavics jelentkezik, helyenként láthatóan egy szintben – talán szándékosan, szintén a hőmegtartási szempontok miatt. **SE-59** alatt **SE-60** sötétbarna földes réteg, benne sok szenes folt feketésre színezi.

I/D szelvény

Továbbra is a felső **SE-41** rétegben mélyülünk, pontosabban ezt a 30-45 cm-es mélyítést visszük végig a teljes szelvényben. Érdemi elválás nem mutatkozott, helyenként sok kő jelentkezik, de még köztük humusz van, helyenként sárga habarcsos vagy sárga habarcsos – köves foltok, részletek, de még összefüggés nélkül. A felszínen, elsősorban a szelvény déli részén már kezd mutatkozni talán a következő réteg vagy rétegek: sárga agyagos, helyenként vörösre égett felszín. Továbbra is sok lelet: kerámia, állatcsont, fémek stb.

I/C szelvény

SE-44 réteg alatt jelentkezik egy erősen habarcsörtmelékes laza fehéres omladékréteg: **SE-61**, jellegében **SE-39**-re emlékeztet, de annál világosabb, fehéres (s nem pedig sárgás).

A további mélyítés érdekében az észak felől közvetlenül szomszédos 2013/A árok 2013-ban visszatemetett meddőjét termeljük ki, pontosabban annak alsó betöltését, melyet a gépi helyett csak kézi földmunkával lehet megbízhatóan kitermelni. Az itt végzett mélyítés után már szépen jelentkezik a 2013-ban feltárt kidőlt faltömb. A meddő (pontosabban az egykori kutatóárok eredeti) alját még nem értük el.

I/B szelvény

A szelvény nyugati bővítésében haladunk tovább a felső humuszréteg: **SE-5** és az alatta lévő habarcsos fehér, sárgásfehér omladékréteg: **SE-20**, **SE-36** bontásával. A rengeteg gyökér miatt lassan haladunk, s gyakran az omladék és az esetleges eredeti, de már erősen kifagyott, meggyengült falazat elválasztása sem egyszerű. Csak kevés leletanyag, főleg állatcsont.

3, 4. szelvény

A metszetalak rajzolása zajlik, valamint a két árok közötti tanúfal elbontása. Leletanyag alig.

2. szelvény

SE-27 alatt mindenhol a természetes sziklafelszín, illetve fölötte egy sárgás kötörtmelékes felszín: a leletmentes geológiai réteg (töredezett, mállott szikla) jelentkezik. Megkezdjük, s majdnem befejeztük **SE-26** elbontását is, alatta szintén a sziklafelszín (**SE-16**) és az a fölötti, töredezett-mállott, valószínűleg geológiai réteg: **SE-45** mutatkozik. **SE-27**-ből mindössze egy téglavörös színű mázatlan gyorskorongolt kerámia oldaltöredék és 2 db állatcsont került elő.

2017/4. szelvény

Fémkereső segítségével abból a külön deponált meddőből, mely **SE-23** beásás északi feléből származik, egy 12. századi pénzérme került elő, valószínűleg III. István verete. Az érme tehát vagy **SE-23** betöltéséből vagy **SE-48** sírből, melyet **SE-23**-ra ráástak. Az érme így már az S-végű karikákkal, kerámiákkal együtt jól kirajzolja a temetőrészlet Árpád-kori keltezését.

Kibontottuk rétegesen **SE-23** beásás betöltésének déli felét is. A betöltés felső, szenes szintek fölötti rétegét **SE-50** számon bontottuk, belőle csupán 1-2 fogaskerékmintás kerámiatöredék. A szenes szintek 2 rétegben mutatkoztak, de komolyabb összefüggő, jól értelmezhető felületet nem adtak ki. A szenes szintekkel jellemzett alsó rétegét **SE-23** beásásnak **SE-51** számon tartjuk nyilván, belőle újabb durva soványítású kerámia oldaltöredékek közvetlenül a szenes részekről. Több edény eleve töredezett darabja, peremtöredék ezúttal nem volt köztük. A beásás alján többnyire jól mutatkozik a meszes gödöralj. Ezen a meszes gödöraljon jelentkezik egy hosszúcsont – további mélyítés lesz szükséges annak tisztázásához, hogy szórvány helyzetű csontról van-e szó.

A szintsüllyesztéses felülettisztítást végigvittük a teljes szelvényen, újabb sír nem mutatkozott, csupán néhány szórvány helyzetű embercsont. A temetőrészlet alsóbb sírrétegéhez tartozó sírbeásások szintén nem voltak észlelhetők a felszínen.

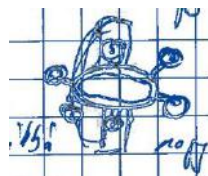
2018.08.30. (csütörtök)

Munkaidő: 7:00 – 17:00.

Időjárás: Meleg, napos idő.

Létszám: Kékesi Márk, Szoboszlai Gergely, Gillich Olivér, Jánosi Mátyás, Kertész Bogi, Horváth Ádám, Derzsi Piroska, Sólyom Lili, Simon Franciska, régészhallgatók; Erdősi Ferenc, „várkapitány, 4 fő önkéntes, Sándor Lajos fémkeresős, Nagy Szabolcs Balázs.

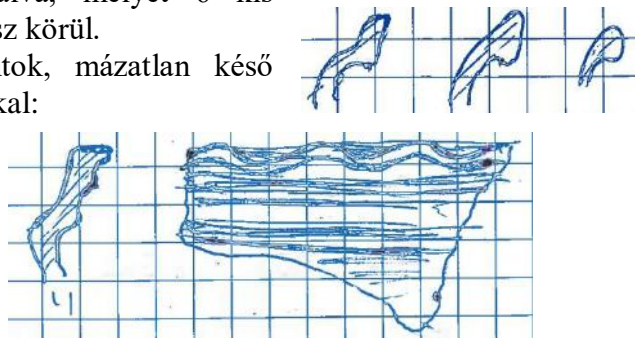
1/A szelvény

A szelvény déli részén teljesen elbontottuk **SE-52**, **SE-55** platnirétegeket, az alatta húzódó **SE-59** sárga-vörös réteget is, s **SE-60** barna, szenes rétegben is mélyültünk. Egészen a szelvény délnyugati sarkában **SE-60** rétegből egy díszes gyűrű, rajta egy középső, ovális alakú kék üveg/kő (?) befoglalva, melyet 6 kis gyöngyszerű befoglalat vesz körül.

SE-60-ból továbbá nagyméretű állatsontok, mázatlan késő középkori kerámia a szokásos peremformákkal:

SE-59-ből szintén a szokásos késő középkori kerámia anyag, valamint egy benyomkodott mázatlan perem:

továbbá kevesebb állatsont.

A jelzett rétegeket elbontva **SE-54** sárga agyagtömbök jól kijelzik az egykori sütőfelület széleit.

A szelvény északi felében teljesen letisztítottuk a felszínt **SE-47** felszínére, majd a szomszédos 2013/2A szelvény meddőjének ideeső szakaszát termeltük ki, hogy észak felől majd rétegesen folytathassuk **SE-47** omladékréteg elbontását.

A szelvény déli részében elértük azt a mélységet, ahonnan már jól meghatározható **SE-56** déli falsíkja: a még **SE-6** humuszban nyugvó köveket elbontva egyértelműen körvonalazódik a fal déli szabályos falsíkja.

Megkezdjük **SE-47** réteg lebontását, mely teljesen homogén réteggént csak sárga morzsalékos habarcsot és nagyméretű köveket tartalmaz. Belőle csupán néhány késő középkori mázatlan kerámia.

1/D szelvény

A felület és metszetfalakat áttisztítva végső fotók, a további mélyítés itt már a jövőre vár.

1/C szelvény

Teljesen kitermeltük 2013/2A szelvény ide eső szakaszának visszatöltött meddőjét, így elértük a barna, faszénfoltos felszínt, mely az 1/C szelvény felé is folytatódik, itt **SE-64** számon tartjuk nyilván. Felszínének határozott észak felé való lejtése jól követhető 1/C szelvényben is – így igazolódni látszik, hogy egy árok felszínéről, déli partjáról, oldaláról lehet szó. **SE-64** fölött **SE-61** omladékréteg teljesen egységesen jelentkezett, **SE-61 = SE-47** homogén köves-sárga habarcsos omladék. Egyelőre nem jelentkezik a várat kettéosztó kelet-nyugati kőfal északi falsíkja. **SE-39**, most már jól látszik, megegyezik **SE-61**-gyel. Ennek felszínéről, de már egyértelműen ebből a rétegből került elő egy Zsigmond-parvus.

SE-33 várfal belső síkjától 50 cm-re egy 15 cm átmérőjű cölöplyuk jelentkezett **SE-64** felszínén teljesen egyértelműen: **SE-65**. Alját nem bontottuk ki, betöltése, úgy tűnik, **SE-61** lesz, legalábbis felső része. Néhány kerámiatöredék már **SE-64** felszínéről is jelentkezett.

2013/2A és 1/C szelvény meddőjéből egy III. Béla érme.

1/B szelvény

A szelvény meddőjéből két ólomgolyó került elő, az egyiken világosan látszik a becsapódása miatti torzulás. A szelvény nyugati bővítésében folytattuk a mélyítést a felső humuszos és az alatta lévő laza szürkés habarcestörmelékes omladékréteg bontásával. Most már jól látszik, hogy **SE-63** sárga, sárgásbarna földes-homokos jellegű, keményebb felszínű réteg még az **SE-25** feletti kőfal omladékára fed rá, így fotó után elbontottuk ennek rétegét is a fal külső falsíkját és a hozzáfutó rétegeket keresve.

3-4. szelvény

A két szelvény rajzolása, a köztük lévő tanúfal elbontása.

2. szelvény

Végeztünk a szelvény mélyítésével, elértük **SE-45** réteget, s elbontottuk egészen a változó töredezettséggel mutató egyértelmű sziklafelszínig. **SE-45**-ből csak kevés lelet. A sziklafelszínen (**SE-16**) egyértelmű megfaragás nyoma nem azonosítható. Az északi metszetfal rajzolása után megkezdjük e tanúfal elbontását is, belőle kerámia és állatcsont, **SE-26**-ból szórvány embercsont, **SE-10/SE-3**-ből kályhacsempe oromdíz mérműves orrtagra emlékeztető formával.

2017/4. szelvény

Rajzolás után felszedtük **SE-29** gyermeksírt. Belőle újabb lelet/melléklet nem került elő. A mellkas tájékán a fémkereső továbbra is jelet, vasat mutatott ki, de mivel a kibontás során vele nem találkoztunk, talán egy alsóbb sírhoz tartozó leletről lehet szó.

Rajzolás után felszedtük **SE-48** sírrészletet is. A két téglatöredéket kiemelve az látszott, hogy nem ülnek bele az **SE-23** gödör meszes aljába, hanem a vörösesbarna földbe ülnek. Így talán a sír beásása során kerülhettek jelenlegi helyükre, valószínűleg szándékosan a sír koponya előtti végébe. **SE-23** beásás déli felének betöltéséből, pontosabban az ahhoz tartozó, különdeponált meddőből egy újabb 12. századi ezüst pénzérme került elő.

SE-48 vázrészletet felszedve a sírhoz köthető lelet nem került elő. Megkezdjük az **SE-23** teljes kitisztítását, azaz az aljáról a meszes réteg lebontását. Ennek során világosan kiderült, hogy a beásás déli felében a meszes gödör alján már korábban is mutatkozó hosszúcsont egy *in situ* sír combcsontja, melyhez a medencelapát is csatlakozik. Felnőtt vázról lehet szó, szabályosan keletelt. Úgy tűnik, ez a sír: **SE-66** megelőzi **SE-23** gödör leásását, mivel a gödör meszes alja közvetlenül 2 oldalról körülveszi a combcsontot, azaz a sír ásásával nem bolygatták meg a meszes gödör alját, hanem fordítva, **SE-23**-at valószínűleg éppen **SE-66** sír felületéig ásták le, még éppen nem elpusztítva a temetkezést.

SE-66 és a többi, már a felszínen kibukkanó, de **SE-29** és **SE-48** sírnál mélyebben fekvő sírok kibontására csak a jövőre való folytatáskor lesz lehetőség.

SE-23, **SE-48**-ból a 2 téglát mérhető méretei egységesek: vastagság: 6 cm, szélesség: 10,5 cm. Hosszuk nem ismert.

2018.08.31. (péntek)

Munkaidő: 7:00 – 20:00.

Időjárás: Meleg, napos idő, kevés felhővel.

Létszám: Kékesi Márk, Szoboszlai Gergely, Gillich Olivér, Jánosi Mátyás, Kertész Bogi, Horváth Ádám, Derzsi Piroska, Sólyom Lili, Simon Franciska, régészhallgatók; Erdősi Ferenc „várkapitány, 4 fő önkéntes, Vadon László fémkeresős, Nagy Szabolcs Balázs

1/A szelvény

A szelvény déli részén további mélyítést nem végeztünk, csak felülettisztítást, fotót, rajzokat. Megálltunk tehát **SE-60** szintjén, az egész déli szelvényrészben kb. azonos mélységben, bent hagyva azonban a sütő-/tüzelőfelület határait jól kirajzoló **SE-54** sárga agyagtömböket a felszínrajz kedvéért.

A szelvény északi részén szintén megálltunk **SE-47** bontásával, alatta, ameddig jutottunk, végig **SE-67** barnás kemény, erősen észak felé lejtő felszín jelentkezik. Ez a már 2013-ban megfigyelt, a várhegyet valószínűleg kettéosztó árok déli oldala, azonos 1/C szelvény **SE-64** rétegével. **SE-47**-ben a bontást észak felől, a 2013/2A szelvény felől kezdtük meg, így biztosan megállapíthattuk, hogy az elért vonalig egységesen **SE-47** omladékréteg borul **SE-67** felszínére, benne a várhegyet kettéosztó, kelet-nyugati irányú kőfal (**SE-56**) északi falsíkjának nincs nyoma. **SE-47**-ből kevés kerámia és állatcsont.

1/C szelvény

Folytattuk a mélyítést, **SE-61=SE-39** elbontását, alatta mindenhol **SE-64** felszíne mutatkozott. A szelvény nyugati metszetaljától kb. 180-200 cm széles sávban **SE-61=SE-39** bontásával elértünk a szelvény déli metszetaljáig, mely a 2017. évi 1. és 5. szelvény északi metszetaljával azonos, pontosabban a szelvényfal bedőlésének elkerülése érdekében kevéssel a két szelvény határától északra álltunk meg, a szelvényfalat kissé rézsúsnek meghagyva. A szelvényfal felső sávjában azonban elértük (a visszatemetés során használt fólia által is jelzett) tavalyi szelvényhatárt, így, mivel **SE-61=SE-39** egységes omladékrétegnek bizonyult, s benne a kelet-nyugati kőfal északi falsíkja nem jelentkezett, levonhatjuk a következtetést, miszerint az északi falsík (a korábbi feltételezéssel szemben) a tavalyi szelvény területén húzódott valahol. Annak ellenére, hogy tavaly egységes lepusztult falakoronának mutatkozott mindenhol, azaz az eredeti fal és a falomladék elválasztása a kettő szinte megegyező jellege miatt tavaly nem sikerült. Jó esély van rá azonban, hogy az ásatások folytatása esetén (pl. 1/A és 1/D szelvényben) észak felől bontva az omladékréteget, meghatározható lesz a keresett északi falsík.

Azt, hogy biztosan nem az 1/C szelvény területén húzódott valaha a falsík, **SE-64** egyenletesen észak felé lejtő felszíne is világosan jelzi, melyben egy alapozási árkot, de legalábbis egy vízszintesre alakított felületet valószínűsíthetünk a kőfal vonalában, illetve alatta.

SE-64 felszíne rendkívül egyértelműen követhető volt **SE-61=SE-39** omladék alatt: a felszín nagyon kemény mindenhol, így a laza omladéktól jól elválik. Felületén néhol kifejezetten barnás és szénfoltokkal is tarkított, máshol inkább sárgás, s eltérő anyagúnak tűnik, de a két jelleg között világos válaszvonal nem mutatkozik. **SE-65** cölöplyuk függőlegesen, egyenes oldalfalakkal mélyül, betöltése valószínűleg **SE-61=SE-39** omladékérétege, kb. **SE-64** felszínétől 50 cm mély, alját még nem értük el, de szűk átmérője miatt tovább egylőre nem bontható.

SE-61=SE-39-ből viszonylag kevés kerámia és állatsont.

1/B szelvény

Az **SE-25** kőfal feletti humusz és omladékéreg bontásával végre kirajzolódik a fal egykori külső, nyugati széle többé-kevésbé. A keleti szelvényfaltól kb. 4 m-re a kőfal egyértelműen követhető nyugati irányban, erősen nyugat felé lejtő, lepusztult falkoronával. A kövek közötti habarcs, a kövek állása egyaránt arra utal, hogy eredeti helyzetében megmaradt falazatról van szó, nem pedig kidőlt faltömről, még kevésbé egyszerű falomladékról. Itt, a keleti szelvényfaltól nyugatra 4 m-re azonban ez megszakad, ebben a vonalban pedig nagyméretű sziklák, a várhegy szálkövei jelzik határát. Ezekre a szálkövekre, erre a sziklafelszínre falazhattak, s így ezek vonala adhatja ki a nyugati falsíkot, annak ellenére, hogy maga a kőfalazat nem mutat szabályos falsíkot, a falsíkhhoz tartozó külső kősorok kövei már kimozdultak, eltűntek, valószínűleg legördültek, lezuhantak a várhegy meredek oldalában. A szálkövek meredek, közel függőleges nyugati oldallal bírnak, s tőlük nyugatra határozottan esik az eredeti sziklafelszín, itt van tehát a várhegyet alkotó sziklák pereme, melyet esetleg itt meg is faraghattak, függőlegesre véshettek a fal nyugati falsíkja előtt húzódó peremen. Jellemző, hogy a szelvény északnyugati sarkában, a szálkövek vonalán már túl, azoknál mélyebben egy kidőlt faltömb mutatkozik: **SE-68**, mely esetében a kövek közötti kemény, szilárd habarcs az egyben megmaradt falazatra utal, a kövek jellegzetes, erőteljesen dőlt állása pedig a faltömb kizuhant voltát bizonyítja.

A szelvény délkeleti sarkában elbontottuk **SE-19** sárga agyagos réteget, hogy az építmény esetleges belső, keleti falsíkját megfigyelhessük. **SE-19**-ből csak kevés késő középkori kerámia és állatsont. A szelvény keleti metszetfalától kb. 55-60 cm-re, azzal nagyjából párhuzamosan mutatkozik talán egy falsík, pontosabban belső falsarok, azonban az itt mélyíthető rész igen szűk volta miatt egyértelmű megállapítást nem tehattünk, hogy valóban egy határozott falsíkról, falsarokról van-e szó. Mindenesetre a habarcsba rakott egybefüggő kőfalazat ebben a vonalban megszakad, s belső oldalán egy lazább betöltés, illetve kisebb foltban egy habarcsos felszín mutatkozik. Megfigyelésünk szerint e megszakadást nem az itt, a délkeleti sarokban már azonosított modern beásás okozza, az ugyanis ennek mélységéig nem hatolt le.

SE-25 kőfal építmény biztos értelmezéséhez valószínűleg további kutatásokra lesz szükség.

2-3. szelvény

Elbontottuk teljesen a két szelvény közötti tanúfalat, belőle rétegenként kevés lelet.

2017/4. szelvény

Miután tegnap felszedtük **SE-48** szelvényünkbe eső részét, ma ki akartuk tisztítani **SE-23** beásást, meszes alját kibontva elérni az **SE-28** vöröses-sárgás altalajt. Ennek során

észleltük, hogy a gödör aljának meszes rétege felett egy nagyobb foltban eddig még nem tisztítottuk le **SE-23** barnás, szenes betöltését teljesen. Ezt elvégezve a tegnapi rajzot is javítottuk, s fotón is rögzítettük a korábban nem észlelt meszes gödöralj-részletet. Így most már még világosabban látszik, hogy a meszes gödöraljat csak **SE-48** sírral bolygatták, vágták át. **SE-66** sír (melynek koponyateteje is már kibukkant **SE-23** beásás nyugati határánál) egyértelműen a meszes gödöralj alatt fekszik, a váznak csak kevés csontja mutatkozik a meszes felszínen, azok is valószínűleg csak amiatt, mert a meszes szint tisztítása során a meszes rétegben kissé mélyültünk is enyhén.

2018.09.04. (kedd)

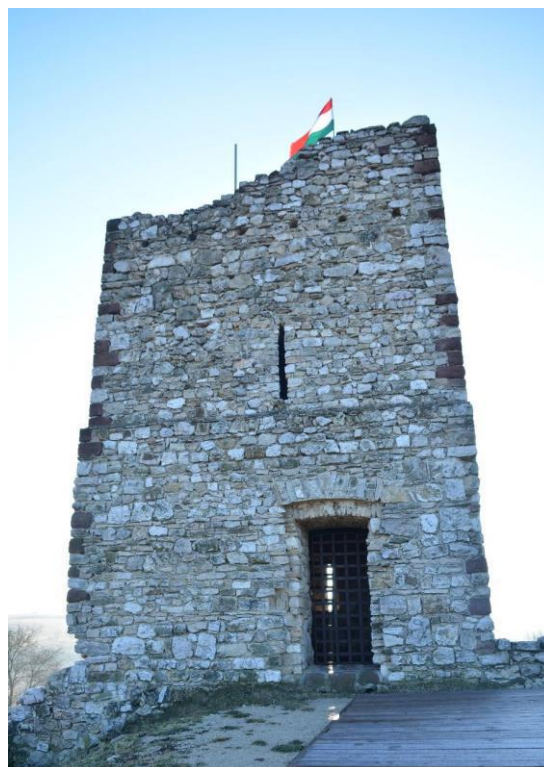
A 2018. évi ásatás lezárása, az utolsó metszetrajzok elkészítése.

FOTÓDOKUMENTÁCIÓ
BÁND-ESSEGVÁR 2018. ÉVI TERVÁSÁTÁSÁRÓL

1. A kutatásokat megelőző állapot fényképei

1. A bándi Essegvár délkelet felől

2-3. A vár délkeleti tornya

4. A várromok dél felől

5. A várromok kelet felől

6. A várhegy feltáratlan területe délkelet felől

7. A várhegy feltáratlan területe kelet felől

2. A régészeti kutatás fényképei

8. A várdombot kettészelő árok és a külső várfal részlete, előtérben az árokba bedőlt faltömb

9. A várfal elé kiugró toronyépítmény a várdomb részsűjében

10. A toronyépítmény nyugat felől

13. Fogaskerékmintás edény szétlapítva, a sütőfelületbe tapasztva

14. A rendellenes pozíójú gyermeksír

15. A meszes aljú gödör feltárás közben

16. A gödör betöltésére ráásott sír részlete

17-18. Válogatás a bronzleletekből és csontfaragványokból

19. Bepecsételt díszű edény fültörredéke

3. A kutatások utáni állapot fényképei

20. A szelvények visszatemetésének megkezdése

21. Az 1/a, 1/c, 1/d szelvények visszatemetése geotextíliás takarással

22-23. Az 1/b, illetve az északi szelvények (2-3-4, 2017/4) betemetése

24. A visszatemetett 1/d és 1/a szelvények

Leletnapló

Bánd-Essegvár 2018. évi tervásatása

Csomagolási szám	Szelvény	Stratigráfiai egység	Előkerülés dátuma	Típus	Megjegyzések
1	2	SE-3	2018.08.21	állatcsont	
2	2	SE-3	2018.08.21	tégla	
3	2	SE-3	2018.08.21	kerámia	
4	1a	SE-1	2018.08.21	állatcsont	
5	1a	SE-1	2018.08.21	kerámia	
6	1a	SE-1	2018.08.21	kerámia	
7	1a	SE-1	2018.08.21	kerámia	
8	1a	SE-1	2018.08.21	fém	vas
9	1a	SE-1	2018.08.21	fém	érme - I. Ulászló, CNH 149A, H 598+G238
10	3	SE-4	2018.08.21	állatcsont	
11	3	SE-4	2018.08.21	kerámia	
12	2017/4	2017/57, 2017/58	2018.08.21	állatcsont	
13	2017/4	2017/57, 2017/58	2018.08.21	állatcsont	
14	2017/4	2017/57, 2017/58	2018.08.21	kerámia	
15	2017/4	2017/57, 2017/58	2018.08.21	tégla	
16	2017/4	2017/57, 2017/58	2018.08.21	fém	vas
17	2017/4	2017/57, 2017/58	2018.08.21	fém	réz/bronz veret
18	1a	SE-6	2018.08.21-22.	fém	érme - Zsigmond-parvus H 580, CNH 125A
19	1a	SE-6	2018.08.21-22.	fém	réz/bronz nyersedék
20	1a	SE-6	2018.08.21-22.	fém	vas
21	1a	SE-6	2018.08.21-22.	állatcsont	
22	1a	SE-6	2018.08.21-22.	kerámia	
23	1a	SE-6	2018.08.21-22.	fém	vas (kapocs, szögek)
24	2017/4	2017/56	2018.08.21	állatcsont	
25	2017/4	2017/56	2018.08.21	kerámia	

26	1a	SE-6	2018.08.21-22.	fém	vas (tű, díszített kampó)
27	1a	SE-1	2018.08.20	üveg	
28	1a	SE-1	2018.08.20	fém	vas
29	2	SE-2	2018.08.20	üveg	
30	2	SE-2	2018.08.20	fém	vas (szög)
31	2017/4	meddő	2018.08.20	állatcsont	
32	2017/4	meddő	2018.08.20	állatcsont	
33	2017/4	meddő	2018.08.20	fém	vas
34	2017/4	meddő	2018.08.20	fém	réz/bronz könyvveret
35	2017/4	meddő	2018.08.20	fém	késnyél záróverete
36	2017/4	meddő	2018.08.20	fém	ládaveret(?)
37	2017/4	meddő	2018.08.20	fém	ólom
38	3	SE-4	2018.08.20	állatcsont	
39	2	SE-3	2018.08.21	fém	vas (szegek)
40	2	SE-3	2018.08.21	fém	csat
41	2013/2a	meddő	2018.08.21	fém	vas
42	2013/2a	meddő	2018.08.21	fém	vas (nyílhegy)
43	1a	SE-1	2018.08.20	kerámia	mosott
44	1a	SE-1	2018.08.20	állatcsont	mosott
45	2	SE-2	2018.08.20	faragott tégl	mosott
46	2	SE-2	2018.08.20	állatcsont	
47	2017/4	meddő	2018.08.20	állatcsont	mosott
48	2017/4	meddő	2018.08.20	kerámia	
49	2017/4	meddő	2018.08.20	állatcsont	
50	2017/4	meddő	2018.08.20	fém	vas
51	2013/2a	meddő	2018.08.20	állatcsont	
52	2013/2a	meddő	2018.08.20	kerámia	
53	2013/2a	meddő	2018.08.20	fém	vas
54	2013/2a	meddő	2018.08.13	állatcsont	
55	1b	SE-5	2018.08.21	állatcsont	

56	1b	SE-5	2018.08.21	kerámia	díszített
57	1b	SE-5	2018.08.21	tégla	
58	1b	SE-5	2018.08.21	fém	érme - feltehetőleg V. Frigyes, 1481 után, CNA FA28
59	1b	SE-5	2018.08.21	fém	réz/bronz pityke
60	1b	SE-5	2018.08.21	fém	réz/bronz lemez
61	1b	SE-5	2018.08.21	fém	vas
62	1a	SE-6, SE-15	2018.08.21-22	kerámia	díszített, egy kupacban került elő
63	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	fém	vas sarkantyú
64	3	SE-7	2018.08.21-22	tégla	
65	3	SE-7	2018.08.21-22	kerámia	
66	3	SE-7	2018.08.21-22	állatcsont	
67	3	SE-7	2018.08.21-22	fém	vas
68	2	SE-9, SE-11	2018.08.21-22	fém	érme - valószínűleg I. Mátyás, CNH II. 217, H 699
69	2	SE-9, SE-11	2018.08.21-22	fém	vas
70	2	SE-9, SE-11	2018.08.21-22	kerámia	
71	2	SE-9, SE-11	2018.08.21-22	állatcsont	
72	2013/2a	meddő	2018.08.22	fém	vas csat
73	2013/2a	meddő	2018.08.22	fém	vas
74	3	SE-7	2018.08.23	kerámia	díszített
75	3	SE-7	2018.08.23	fém	kés(?)
76	3	SE-7	2018.08.23	fém	vas
77	3	SE-7	2018.08.23	állatcsont	
78	2017/4	2017/57 felett	2018.08.22	fém	vas (a metszetfalból)
79	2017/4	2017/57	2018.08.22	állatcsont	
80	2	SE-10	2018.08.22	állatcsont	
81	2	SE-9	2018.08.23	fém	érme (már a meddőből) Ausztria, V. Frigyes (1314-1330) Bécsújhely, L 102, CNA B228
82	2017/4	2017/57, SE-13	2018.08.22	pattintott kő(?)	
83	2017/4	2017/57, SE-13	2018.08.22	fém	vas tű
84	2017/4	2017/57, SE-13	2018.08.22	kerámia	

85	1a	SE-6, SE-8	2018.08.21-22	fém	vas karika
86	1a	SE-6, SE-8	2018.08.21-22	fém	réz/bronz lemez
87	1a	SE-6, SE-8	2018.08.21-22	fém	vas
88	1b	SE-19	2018.08.23	patics	
89	1b	SE-19	2018.08.23	fém	vas
90	1b	SE-19	2018.08.23	állatcsont	
91	3	SE-18	2018.08.23	állatcsont	
92	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	kerámia	
93	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	kerámia	
94	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	kerámia	
95	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	patics	
96	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	fém	szög
97	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	állatcsont	
98	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	állatcsont	
99	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	állatcsont	
100	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	állatcsont	
101	1c	SE-31	2018.08.24	állatcsont	
102	1c	SE-31	2018.08.24	állatcsont	
103	1c	SE-31	2018.08.24	állatcsont	
104	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	fém	réz/bronz
105	2	meddő	2018.08.23	fém	vas
106	1b	SE-21	2018.08.23	kerámia	
107	1b	SE-21	2018.08.23	fém	
108	1b	SE-21	2018.08.23	fém	érme - Zsigmond-quarting, CNH 129, H 586
109	1b	SE-21	2018.08.23	állatcsont	
110	1b	SE-20	2018.08.23	állatcsont	
111	1b	SE-20	2018.08.23	kerámia	
112	1b	SE-20	2018.08.23	fém	
113	1b	SE-20	2018.08.23	kerámia	
114	2017/4	SE-13	2018.08.22	csont	

115	2017/4	SE-13	2018.08.22	csont	
116	2017/4	SE-13	2018.08.22	kerámia	
117	1a	SE-6, SE-8	2018.08.23	kerámia	
118	2	SE-10	2018.08.23	kerámia	
119	2	SE-10	2018.08.23	kerámia	
120	2	SE-10	2018.08.23	állatcsont	
121	2	SE-10	2018.08.23	állatcsont	
122	2	SE-10	2018.08.23	kerámia	díszített (mázás kerámia)
123	2	SE-10	2018.08.23	fém	vas
124	1c	SE-31	2018.08.24	fém	vas patkó
125	1c	SE-31	2018.08.24	fém	vas számszerij nyílhegy
126	1c	SE-31	2018.08.24	fém	vas
127	2013/2a	meddő	2018.08.23	kerámia	
128	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	vas
129	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	kulcs
130	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	érme - II. Ferdinánd denár, K-B verdejegy, 1620, H 1203
131	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	veret
132	2013/2a	meddő	2018.08.23	állatcsont	
133	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	vas lakat
134	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	vas karika
135	2013/2a	meddő	2018.08.23	kerámia	
136	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	2 db érme - Ausztria, V. Frigyes (1424-1493), 1457 után, CNA FA13; valamint bizonytalan bajor denár, 15. század (esetleg 14-15. század)
137	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	réz/bronz lap
138	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	gyűrű
139	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	vas veret
140	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	karikák
141	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	veret

142	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	érme - Ausztria, 15. század
143	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	késnyél záróverete
144	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	ólomlövedék
145	2013/2a	meddő	2018.08.23	fém	bronztárgy
146	1a	SE6, SE-8	2018.08.23	fém	érme - Ausztria, V. Frigyes (1424-1493), 1457 után, CNA FA 13
147	1a	SE-15	2018.08.27	kerámia	
148	1a	SE-15	2018.08.27	kerámia	díszített
149	1a	SE15	2018.08.27	állatcsont	
150	1a	SE15	2018.08.27	fém	vas
151	2	SE-9, SE-10	2018.08.27	kerámia	padlótégla
152	1d	SE-41	2018.08.27	állatcsont	
153	1a	SE-8	2018.08.27	állatcsont	
154	1a	SE-8	2018.08.27	kerámia	fogaskerék minta
155	4	SE-37	2018.08.27	csont	
156	4	SE-37	2018.08.27	kerámia	
157	4	SE-34	2018.08.27	habarcs	
158	4	SE-34	2018.08.27	fém	vas
159	1c	SE-31	2018.08.24	kerámia	fogaskerék minta, aljtöredék, peremtöredék
160	1a	SE-6	2018.08.27	kerámia	fogaskerék minta
161	1a	SE-6	2018.08.27	állatcsont	
162	1a	SE-6	2018.08.27	fém	vas
163	1a	SE-14	2018.08.27	kerámia	
164	1a	SE-14	2018.08.27	állatcsont	
165	1a	SE-14	2018.08.27	fém	
166	1d	SE-41	2018.08.27	kerámia	
167	1d	SE-41	2018.08.27	fém	réz/bronz
168	1d	SE-41	2018.08.27	fém	réz/bronz lemez
169	1d	SE-41	2018.08.27	fém	vas szög
170	1a	SE-8	2018.08.27	kerámia	

171	1a	SE-8	2018.08.27	állatcsont	
172	1a	SE-8	2018.08.27	állatcsont	
173	1a	SE-8	2018.08.27	állatcsont	
174	1c	SE-31, SE-40	2018.08.28	állatcsont	
175	1c	SE-31, SE-40	2018.08.27	állatcsont	
176	1c	SE-31, SE-40	2018.08.27	kerámia	fogaskerék minta, aljtöredék
177	1c	SE-31, SE-40	2018.08.27	fém	vas
178	4	SE-32	2018.08.27		
179	2017/4	SE-13	2018.08.27	kerámia	
180	2017/4	SE-13	2018.08.27	csont	
181	4	SE-32	2018.08.27	kerámia	
182	4	SE-32	2018.08.27	csont	
183	1a	SE-8	2018.08.27	fém	vas (nyílhegy, vaskés, szögek, csat, stb.)
184	1a	SE-8	2018.08.27	fém	könyvveret?
185	1a	SE-8	2018.08.27	kerámia	
186	1a	SE-8	2018.08.27	állatcsont	
187	1b	SE-36	2018.08.27	fém	vas
188	1b	SE-36	2018.08.27	kerámia	
189	1b	SE-36	2018.08.27	állatcsont	
190	1b	SE-36	2018.08.27	kő	vörös homokkő töredék
191	1b	SE-36	2018.08.27	habarcs	
192	1b	SE-19, SE-21	2018.08.27	kerámia	
193	1b	SE-19, SE-21	2018.08.27	állatcsont	
194	2017/4	SE-23	2018.08.27	kerámia	
195	2017/4	SE-23	2018.08.27	csont	
196	2	SE-27	2018.08.27	állatcsont	
197	2	SE-27	2018.08.27	fém	vas
198	2	SE-27	2018.08.27	pattintott kő(?)	
199	2	SE-27	2018.08.27	kerámia	mázás
200	2	SE-27	2018.08.27	kerámia	

201	2	SE-17	2018.08.27	csont	
202	2	SE-17	2018.08.27	fém	vas
203	2	SE-27	2018.08.27	fém	vas
204	2	SE-17	2018.08.27	kerámia	
205	2	SE-17	2018.08.27	csont	
206	2013/2a	meddő	2018.08.27	kerámia	
207	2	SE-16	2018.08.27	csont	
208	3	SE-7 (meddő)	2018.08.27	fém	vas szög
209	3	SE-7 (meddő)	2018.08.27	fém	érme – Ausztria, V. Frigyes (1314-1330) Bécsújhely, L 102, CNA B228
210	3	SE-7 (meddő)	2018.08.27	fém	érme - ?, talán csak lemez
211	1a	SE-43	2018.08.28	megmunkált csont	csonttű
212	4	SE-49	2018.08.28	kerámia	
213	1a	SE-6	2018.08.28	fém	vas
214	1a	SE-6	2018.08.28	fém	bronz fibula
215	1a	SE-6	2018.08.28	fém	
216	1a	SE-6	2018.08.28	kerámia	
217	1a	SE-6	2018.08.28	állatcsont	
218	1a	SE-6	2018.08.28	kerámia	
219	1a	SE-6, SE-14, SE-15	2018.08.28	fém	érme - Ausztria, valószínűleg Szép Frigyes (1314-1330), CNA B220, L 132
220	1a	SE-6	2018.08.28	fém	vas szög
221	1d	SE-41	2018.08.28	kerámia	
222	1d	SE-41	2018.08.28	kerámia	
223	1d	SE-41	2018.08.28	kerámia	
224	1d	SE-41	2018.08.28	állatcsont	
225	1d	SE-41	2018.08.28	állatcsont	
226	1d	SE-41	2018.08.28	állatcsont	
227	1d	SE-41	2018.08.28	kerámia	

228	1d	SE-41	2018.08.28	kerámia	
229	1d	SE-41	2018.08.28	fém	vas sarló, kés, szögek
230	1d	SE-41	2018.08.28	kerámia	
231	1d	SE-41	2018.08.28	fém	vas sarkantyúcsillag
232	1d	SE-41	2018.08.28	kerámia	polírozott
233	1d	SE-41	2018.08.28	fém	ólom?
234	1a	SE-43	2018.08.28	kerámia	
235	1d	SE-41	2018.08.28	fém	érme - tiroli grófság, IV. Lipót (1395-1406) krajcár CNA J40
236	1d	SE-41	2018.08.28	fém	érme - Ausztria, 15. század közepe
237	1d	SE-41	2018.08.28	fém	érme - Zsigmond-parvus, CNH 125A, H 580
238	1a	SE-43	2018.08.28	állatcsont	
239	1a	SE-8	2018.08.28	állatcsont	
240	1a	SE-8	2018.08.28	kerámia	
241	1a	SE-8	2018.08.28	állatcsont	
242	1a	SE-8	2018.08.28	fém	vas szögek
243	2013/2a	meddő	2018.08.28	kerámia	
244	2013/2a	meddő	2018.08.28	állatcsont	
245	2013/2a	meddő	2018.08.28	állatcsont	faragott csont
246	2013/2a	meddő	2018.08.28	fém	vas szög
247	1a	SE-14	2018.08.28	kerámia	
248	1a	SE-14	2018.08.28	állatcsont	
249	2013/2a	meddő	2018.08.28	fém	vas
250	1c	SE-44	2018.08.28	fém	vas szög
251	1a	SE-14	2018.08.28	kerámia	fenékbélyeges
252	1d	SE-41	2018.08.28	fém	réz/bronz két lemezke, egy olvadék
253	1c	SE-44	2018.08.28	kerámia	
254	1c	SE-31, SE-40	2018.08.28	kerámia	
255	1a	SE-14	2018.08.28	fém	vas
256	2017/4	meddő	2018.08.28	kerámia	

257	2017/4	meddő	2018.08.28	csont	
258	2	SE-27 és metszetal	2018.08.28	kerámia	
259	2	SE-27 és metszetal	2018.08.28	állatcsont	
260	1c	SE-44	2018.08.28	állatcsont	
261	2017/4	SE-23, SE-48	2018.08.29	fém	érme - 12. századi anonim denár, CNH I. 131, H 118
262	1c	SE-31, SE-40	2018.08.28	állatcsont	
263	2017/4	SE-13	2018.08.28	embercsont	
264	1b	SE-46, SE-19	2018.18.28	kerámia	
265	1b	SE-46	2018.18.28	kerámia	
266	1b	SE-46	2018.18.28	állatcsont	
267	1b	SE-46, SE-19	2018.18.28	fém	vas
268	1b	SE-46, SE-19	2018.18.28	pattintott kő(?)	kovakő
269	2017/4	SE-13	2018.18.28	kerámia	
270	2017/4	SE-13	2018.18.28	csont	
271	1c	SE-31	2018.18.28	állatcsont	
272	1c	SE-31	2018.18.28	fém	vas szög
273	1c	SE-31	2018.18.28	fém	réz/bronz
274	1c	SE-31	2018.18.28	fém	vas
275	1c	SE-31	2018.18.28	kerámia	
276	1c	SE-31	2018.18.28	tegula (?)	
277	1c	SE-31	2018.08.27	fém	vas szögek, horog (?), késpenge (?)
278	1c	SE-31	2018.08.27	fém	vas tű (?)
279	1c	SE-31	2018.08.28	fém	réz/bronz
280	1c	SE-31	2018.08.27	kerámia	
281	1c	SE-31	2018.08.27	állatcsont	
282	2017/4	metszetal	2018.08.28	csont	
283	2017/4	SE-50	2018.08.28	kerámia	
284	1d	SE-41	2018.08.29	kerámia	
285	1d	SE-41	2018.08.29	kerámia	
286	1d	SE-41	2018.08.29	kerámia	

287	1d	SE-41	2018.08.29	kerámia	
288	1d	SE-41	2018.08.29	állatcsont	
289	1d	SE-41	2018.08.29	állatcsont	
290	1a	SE-14, SE-15, SE-53	2018.08.29	állatcsont	
291	1a	SE-14, SE-15, SE-53	2018.08.29	kerámia	
292	1a	SE-14, SE-15, SE-53	2018.08.29	fém	vas szögek
293	1d	SE-41	2018.08.29	állatcsont	
294	1d	SE-41	2018.08.29	állatcsont	
295	1d	SE-41	2018.08.29	állatcsont	
296	1d	SE-41	2018.08.29	kerámia	
297	1a	SE-52	2018.08.29	kerámia	
298	1a	SE-52	2018.08.29	kerámia	
299	1a	SE-52	2018.08.29	kerámia	
300	1a	SE-52	2018.08.29	kerámia	
301	1a	SE-52	2018.08.29	állatcsont	
302	1d	SE-41	2018.08.29	kerámia	
303	1d	SE-41	2018.08.29	kerámia	
304	1d	SE-41	2018.08.29	állatcsont	
305	1a	SE-53	2018.08.29	kerámia	
306	1a	SE-53	2018.08.29	fém	vas csat
307	1a	SE-53	2018.08.29	fém	vas
308	2017/4	SE-13	2018.08.29	csont	
309	2017/4	SE-13	2018.08.29	kerámia	
310	1a	SE-59	2018.08.29	kerámia	
311	1a	SE-59	2018.08.29	állatcsont	
312	1a	SE-59	2018.08.29	fém	vas késnyél
313	1a	SE-59	2018.08.29	fém	vas szög
314	1d	SE-41	2018.08.29	fém	vas
315	1a	SE-60	2018.08.29	kerámia	
316	1a	SE-60	2018.08.29	állatcsont	

317			2018.08.29	fém	vas szög
318	2017/4	SE-51	2018.08.29	kerámia	
319	1a	SE-55	2018.08.29	kerámia	
320	1b	SE-5	2018.08.29	állatcsont	
321	1b	SE-5	2018.08.29	kerámia	
322	1d	SE-41	2018.08.29	fém	vas csat
323	1d	SE-41	2018.08.29	fém	bronz mancs
324	1d	SE-41	2018.08.29	fém	érme - Zsigmond-quarting, CNH 129, H 586
325	1d	SE-41	2018.08.29	fém	érme - I. Ulászló, A-P verdejegy, CNH 149A, H 598
326	1d	SE-41	2018.08.29	fém	érme - I. Lajos szerecsenfejes denár, CNH 89A, H 547
327	1d	SE-41	2018.08.29	fém	érme - Ausztria, IV. Wilhelm / V. Albert, (1395-1406) CNA FA3
328	1d	SE-41	2018.08.29	fém	réz/bronz veret
329	1d	SE-41	2018.08.29	fém	réz/bronz veret
330	2013/2a	meddő	2018.08.30	fém	érme - III. Béla, CNH 105, H 61
331	1a	SE-60	2018.08.30	fém	réz/bronz gyűrű
332	1a	metszetfal	2018.08.30	kerámia	
333	1a	metszetfal	2018.08.30	fém	vas szög
334	1a	metszetfal	2018.08.30	állatcsont	
335	1a	SE-60	2018.08.30	állatcsont	
336	1a	SE-60	2018.08.30	kerámia	
337	1a	SE-60	2018.08.30	fém	vas szögek
338	1a	SE-55	2018.08.30	kerámia	
339	1a	SE-52	2018.08.30	kerámia	
340	1b	SE-19	2018.08.30	kerámia	
341	1b	SE-46	2018.08.30	kerámia	
342	1b	SE-46	2018.08.30	állatcsont	
343	2	SE-26	2018.08.29	kerámia	
344	2	SE-26	2018.08.29	csont	
345	1c	meddő	2018.08.30	fém	vas szögek

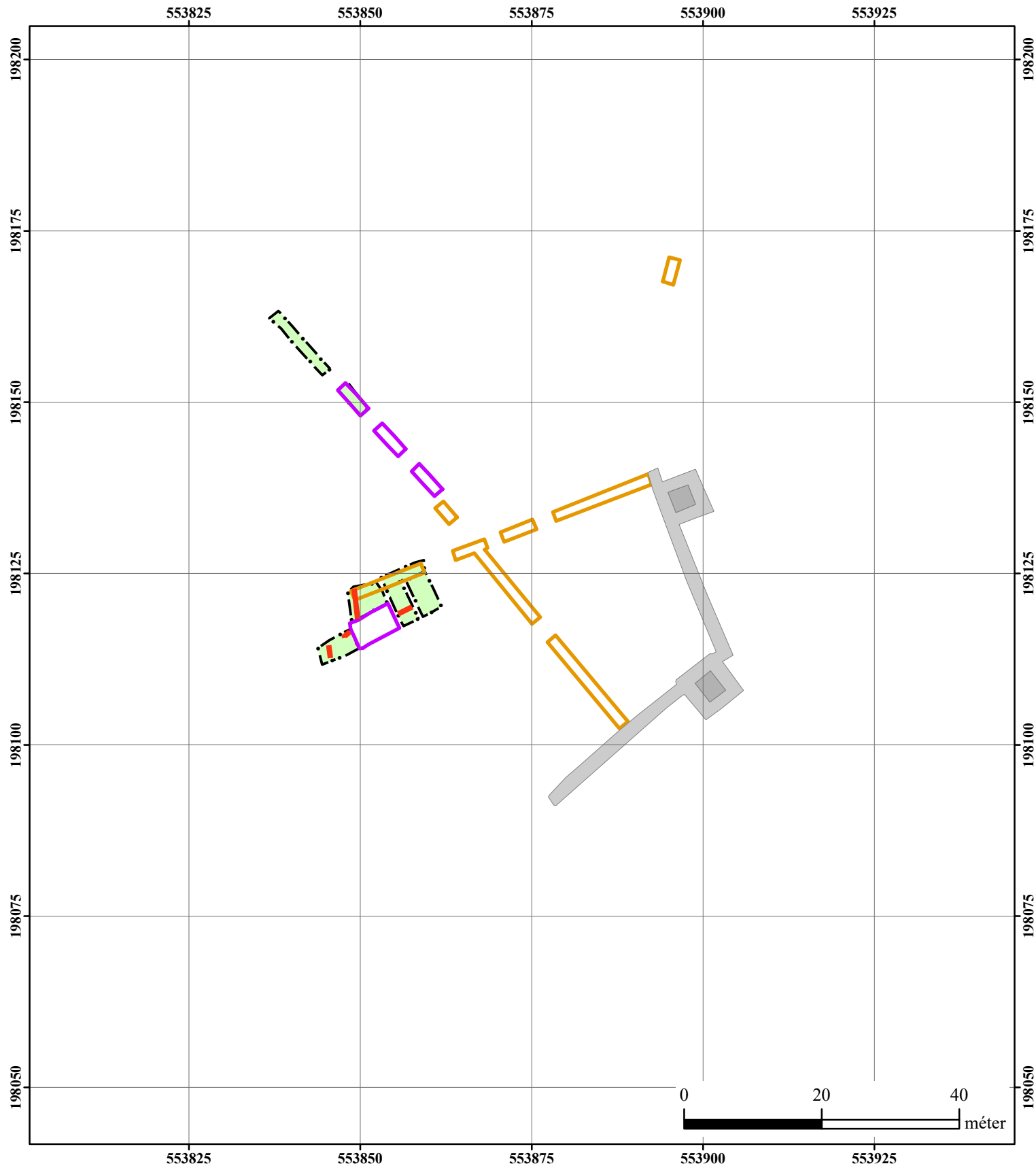
346	1c	meddő	2018.08.30	fém	réz/bronz lemez
347	2013/2a, 1c	meddő	2018.08.29	fém	lemez
348	2013/2a, 1c	meddő	2018.08.29	fém	vas szögek
349	szórvány	szórvány	2018.08.30	kerámia	
350	szórvány	szórvány	2018.08.30	csont	
351	1b	meddő	2018.08.30	fém	
352	2	meddő	2018.08.30	fém	vas szögek
353	3	meddő	2018.08.29	fém	vas szögek
354	3	metszetfal, meddő	2018.08.29	embercsont	
355	2013/2a	meddő	2018.08.30	kerámia	
356	szórvány	szórvány	2018.08.30	kerámia	
357	2013/2a	meddő	2018.08.30	állatcsont	
358	1c	SE-64	2018.08.30	kerámia	
359	2013/2a	meddő	2018.08.30	állatcsont	
360	2013/2a, 1b	meddő	2018.08.30	fém	öv csatok
361	2013/2a, 1b	meddő	2018.08.30	fém	vas szögek, lemez
362	2013/2a	meddő	2018.08.29	kerámia	
363	2013/2a	meddő	2018.08.29	állatcsont	
364	1b	SE-20	2018.08.29	kerámia	
365	1b	SE-20	2018.08.29	állatcsont	
366	1b	SE-20	2018.08.29	állatcsont	
367	1a	SE-6	2018.08.30	kerámia	
368	1a	SE-6	2018.08.30	állatcsont	
369	1a	SE-6	2018.08.30	fém	vas
370	1a	SE-59	2018.08.30	kerámia	
371	1a	SE-59	2018.08.30	állatcsont	
372	1a	SE-59	2018.08.30	fém	vas
373	2013/2a	meddő	2018.08.30	kerámia	
374	2013/20	meddő	2018.08.30	állatcsont	
375	1c	SE-39, SE-44	2018.08.30	állatcsont	

376	1c	SE-39, SE-44	2018.08.30	habarcsminta	
377	1c	SE-39, SE-44	2018.08.30	állatcsont	
378	1c	SE-39, SE-44	2018.08.30	kerámia	
379	2017/4	SE-23	2018.08.30	tégla	
380	2017/4	SE-23	2018.08.30	tégla	
381	2017/4	SE-29	2018.08.30	embercsont	
382	2017/4	SE-23	2018.08.30	embercsont	
383	2017/4	SE-29	2018.08.30	embercsont	
384	2017/4	SE-29	2018.08.30	fém	vas (a koponya szemgödre előtt helyezkedett el)
385	1d	SE-41	2018.08.29	fém	vas
386	2	SE-45	2018.08.30	kerámia	
387	2013/2a	meddő	2018.08.30	fém	vas
388	2013/2a	meddő	2018.08.30	fém	lövedék
389	1d	SE-41	2018.08.29	kerámia	
390	1d	SE-41	2018.08.29	fém	vas karika, veretek
391	1d	SE-41	2018.08.29	fém	réz/bronz
392	2	metszetfal	2018.08.30	kerámia	
393	2	metszetfal	2018.08.30	állatcsont	
394	2017/4	SE-50	2018.08.29	kerámia	
395	1a	SE-47, SE-8	2018.08.30	fém	vas
396	1a	SE-47, SE-8	2018.08.30	kerámia	
397	1a	SE-47, SE-8	2018.08.30	állatcsont	
398	1a	SE-47, SE-8	2018.08.30	fém	vas
399	1a	SE-52, SE-55, SE-59, SE-60	2018.08.30	fém	
400	1a	SE-52, SE-55, SE-59, SE-60	2018.08.30	kerámia	
401	2017/4	SE-48	2018.08.30	embercsont	
402	2017/4	SE-23, SE-48	2018.08.30	kerámia	
403	2017/4	metszetfal	2018.08.30	embercsont	

404	2-3	SE-2	2018.08.30	kerámia	tanúfal
405	2-3	SE-2	2018.08.30	csont	tanúfal
406	2-3	SE-2	2018.08.30	kerámia	tanúfal
407	2013/2a	meddő	2018.08.29	olvadék	
408	1b	SE-5, SE-36	2018.08.30	állatcsont	
409	1b	SE-5, SE-36	2018.08.30	kerámia	
410	2-3	SE-26	2018.08.30	kerámia	tanúfal
411	2-3	SE-26	2018.08.30	csont	tanúfal
412	2-3	SE-3-SE-10	2018.08.30	csont	tanúfal
413	1c	SE-39	2018.08.30	fém	érme - Zsigmond-parvus, CNH 125A, H 580
414	2-3	SE-3-SE-10	2018.08.30	kerámia	tanúfal
415	2-3	SE-3-SE-10	2018.08.30	tégla	tanúfal
416	2017/4	SE-23	2018.08.30	fém	érme (2 zacskó azonos zacskószámmal.) - 12. századi anonim denár, CNH I. 132, H 123
416	1b	SE-5, SE-19	2018.08.30	fém	lövedék (2 zacskó azonos zacskószámmal.)
417	1a	SE-52 feletti réteg	2018.08.29	fém	vas
418	1d	SE-41	2018.08.30	fém	vas övcsat
419	1d	SE-41	2018.08.30	kerámia	
420	1d	SE-41	2018.08.30	állatcsont	
421	1d	SE-41	2018.08.30	fém	vas szög
422	1b	SE-5	2018.08.29	tégla	
423	1d	SE-41	2018.08.30	fém	vas karika
424	1b	SE-5	2018.08.29	tégla, habarcs	
425	1b	SE-5	2018.08.30	tégla, habarcs	
426	1b	SE-5	2018.08.30	állatcsont	
427	1b	SE-5	2018.08.30	kerámia	
428	1b	SE-5	2018.08.30	fém	vas szög
429	1b	SE-19	2018.08.31	habarcs	
430	1b	SE-19	2018.08.31	állatcsont	
431	1d	SE-41	2018.08.30	fém	vas

432	1d	SE-41	2018.08.30	fém	késvég
433	1c	metszefal	2018.08.31	állatcsont	
434	1c	metszefal	2018.08.31	kerámia	
435	1c	SE-61, SE-39	2018.08.31	fém	vas patkó
436	1c	SE-61, SE-39	2018.08.31	kerámia	
437	1c	SE-61, SE-39	2018.08.31	állatcsont	
438	1a déli része	metszefal	2018.08.31	kerámia	
439	1a déli része	metszefal	2018.08.31	állatcsont	
440	1a déli része	metszefal	2018.08.31	fém	vas
441	2	SE-26	2018.08.31	csont	
442	2	SE-26	2018.08.31	kerámia	építési tagozat
443	2	SE-26	2018.08.31	kerámia	
444	2	SE-2	2018.08.31	csont	
445	2	SE-2	2018.08.31	kerámia	
446	2	SE-45	2018.08.31	csont	
447	2	SE-45	2018.08.31	tégla	
448	1b	SE-25	2018.08.31	habarcs	
449	1b	meddő	2018.08.31	fém	érme - Stájerország, V. Frigyes, Graz pénzverde, 1460 körül, CNA FB3
450	1b	meddő	2018.08.31	fém	vas
451	1b délkeleti sarok	SE-19, SE-46	2018.08.31	fém	ólom lövedék
452	1b délkeleti sarok	SE-19, SE-46	2018.08.31	kerámia	
453	1b délkeleti sarok	SE-19, SE-46	2018.08.31	állatcsont	
454	2017/4	metszefal	2018.08.31	kerámia	
455	2017/4	metszefal	2018.08.31	csont	
456	1b	meddő	2018.08.31	kerámia	fedőgomb
457	1a	SE-52 és annak szintje alatt	2018.08.31	fém	vas

458	1a	SE-52 és annak szintje alatt	2018.08.31	fém	érme - Ausztria, Szép Frigyes (1314-1330), Bécsújhely, L 102, CNA B228
459	1a	SE-52 felett	2018.08.31	fém	érme - Ausztria, Bécsújhely, II. Albert (1330-1358), CNA B253, L 144
460	2013/2a	meddő	2018.08.31	fém	réz/bronz veret
461	2013/2a	meddő	2018.08.31	fém	vas
462	2013/2a	meddő	2018.08.31	fém	vas
463	2013/2a	meddő	2018.08.31	fém	réz/bronz gótikus B betű
464	2013/2a	meddő	2018.08.31	fém	vas számszerij nyílhegy
465	1a	SE-52 felett	2018.08.31	kerámia	
466	1b	SE-25	2018.08.31	habarcs	
467	1b	SE-25	2018.08.31	kerámia	
468	1b	SE-25	2018.08.31	állatcsont	
469	2	SE-27	2018.08.31	kerámia	
470	szórvány	szórvány	2018.08.31	csont	
471	2017/4	SE-57	2018.08.31	embercsont	
472	2017/4	SE-57	2018.08.31	fém	ezüst S-végű karikák
473	1c	SE-61	2018.08.31	fém	vas
474	szórvány	szórvány	2018.08.31	kerámia	
475	1c	SE-31	2018.08.24	fém	rézlemezek nyesedékei, ólomrúd
476	1c	SE-31	2018.08.24	üveg	
477	1c	SE-31	2018.08.24	fém	érme - II. Ferdinánd denár, K-B verdejegy, 1622, H 1203

Felmérési vázrajz
7511 Bánd-Essegvár (MRT 2, 13/2)

Lépték: 1:750	Mérési adatok	
Térképlapszám: 53-431	Feltárt terület 2018:	108 m ²
Egységes Országos Vetület Balti alapszint	Feltárt terület 2017	
Geodézia és Térinformatika: Archeoline Kft.	Feltárt terület 2013	
	2018-ban felmért falsík	
	Álló falmaradványok	
	Ásatásvezető: Nagy Szabolcs Balázs	2018.09.03.

KARBANTARTÁSI TERV

Az ásatási és dokumentálási munkákat követően 2018 szeptemberében átadtuk a területet a tulajdonos, Bánd Község Önkormányzata számára. A szelvények visszatemetését az Önkormányzat rendezte a Veszprémi Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztályának régészeti felügyelőjével egyeztetett módon. A feltárt falmaradványok fölé geotextília és vízelvezető murvás, habarcszörmelékes réteg került, mely védőrétegeket a szelvényekből kitermelt földdel takarták be. Azon szelvények aljára, ahol az altalaj szintjét még nem értük el, szintén geotextília került, majd fölé a szelvényekből kitermelt föld került vissza, ahogy a többi szelvény esetében is. Az előkerült falmaradványok bemutatására – a pályázati célnak és a szakmai protokollnak megfelelően – csak nagyobb egybefüggő felületek későbbi feltárása után kerülne sor.

IGAZOLÁS

A RÖVID RÉGÉSZETI MUNKABESZÁMOLÓ KÖZZÉTÉTELÉRŐL

A rövid régészeti munkabeszámoló közzétételre került ismeretterjesztő és tudományos fórumon, magyar, illetve angol nyelven:

Nagy Szabolcs Balázs: Kényszerű társbérletek. Essegvár újabb ásatásairól. In: Kósa Pál (szerk.): *Várak, kastélyok, templomok. Évkönyv 2018*. Kökény, 2018, 11-17.

Nagy, Szabolcs Balázs: Recent excavations at the medieval castle of Bánd. *Dissertationes Archaeologicae ex Instituto Archaeologico Universitatis de Rolando Eötvös Nominatae*. Ser. 3, No. 6 (2018) 557-572.

<http://dissarch.elte.hu/index.php/dissarch/article/view/368>

VESZPRÉM MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

VESZPRÉMI JÁRÁSI HIVATALA

Ügyiratszám: VE-09/EOH/01485-2/2019 Tárgy: Bánd Essegvár lelőhelyen, 117 hrsz.-ú
ÉTDR azonosító - ingatlanon lezajlott régészeti tervásatás
ÉTDR iratazonosító: -
Műemléki törzsszám: 5463 Hiv.szám: -
Lelőhely azonosító: 7511 Melléklet: -
Ügyintéző: Szvath Márton *Hatósági bizonyítvány*
szvath.marton@veszprem.gov.hu
Telefon: 88/550-354

HATÓSÁGI BIZONYÍTVÁNY

A Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal örökségvédelmi hatáskörében eljárva, a Laczkó Dezső Múzeum (8200 Veszprém, Török I. u. 7., a továbbiakban: Múzeum), mint feltáró intézmény részére

igazolom,

hogy a Bánd Essegvár lelőhelyen a Bánd 117 hrsz.-ú ingatlanra VE-09D/EOH/00809-7/2018. ügyiratszámom engedélyezett tervásatás ügyében, a *kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról* szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 26. § (1) bekezdése által a feltárás vonatkozásában előírt dokumentációs kötelezettségét a Múzeum hiánytalanul teljesítette.

A hatósági bizonyítványt az EMET Nemzeti Kulturális Alap támogatásához szükséges igazolás céljából állítottam ki.

INDOKOLÁS

A Múzeum a Bánd Essegvár lelőhelyen a Bánd 117 hrsz.-ú ingatlanra engedélyezett tervásatás ügyében a feltárásvezető útján kérte a feltárási dokumentáció beadásának megtörténtét igazoló hatósági bizonyítvány kiadását. Megállapítottam, hogy a Múzeum a *Korm. rendelet* 26.

§ (1) bekezdése által előírt feltárási dokumentációt a Hivatalomhoz 2018. október 8-án benyújtotta, ezért az igazolást a Múzeum részére kiállítottam.

Ezt a bizonyítványt az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 95. § (1) bekezdése alapján adtam ki.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdésének c) pontja alapján a Múzeum teljes személyes illetékmentességben részesül, és ennek feltételéről az Itv. 5. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozatot az engedélyezési eljárásban benyújtotta. A tárgyi hatósági bizonyítvány iránti kérelem ügyében igazgatási szolgáltatási díjat nem kell fizetni. Az eljárási cselekmény kapcsán eljárási költség nem merült fel, ezért annak megállapításáról és viseléséről nem rendelkezttem.

A Hivatal hatáskörét a *kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról* szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdésének a) pontja, illetékességét a 3. § (1) bekezdésének a) pont alapján az 1. számú melléklet 19. pontja. állapítja meg

Veszprém, 2019. április 29.

Benczik Zsolt
járási hivatalvezető nevében és
megbízásából

Bódis Péter
osztályvezető

Erről értesülnek:

1. Laczkó Dezső Múzeum
2. Irattár

Hivatali kapun

NKA 207134/00351 pályázat: BÁND-ESSEGVÁR RÉGÉSZETI LELŐHELY TUDOMÁNYOS CÉLÚ FELTÁRÁSA,
A ROMOK KÉSŐBBI BEMUTATÁSÁNAK SZAKMAI ELŐKÉSZÍTÉSE

Tényleges költségfelhasználás

Szállító	Számla száma	Teljesítés	Számla bruttó végösszege	Számla nettó összege	Pályázatban elszámolt összeg	Számla kifizetésének dátuma	Megnevezés
Azúr Vegyszer Kft.	XB00114/01	2018.08.27	18 400 Ft	14 488 Ft	14 488 Ft	2018.09.05	nátronlúg, selection
Fossile Kft.	NJ6SA1028118	2018.09.03	650 240 Ft	512 000 Ft	512 000 Ft	2018.09.12	kézi földmunka
Lőrincz Gábor	NM6SA0109467	2019.03.24	393 645 Ft	393 645 Ft	393 645 Ft	2019.04.02	restaurátor munkák
Archeoline Kft.	ARC2-SZ-1273502	2019.04.18	101 600 Ft	80 000 Ft	79 867 Ft	2019.04.25	geodéziai felmérés
V+3B Bt.	SZ/2018/01724	2018.08.27	14 536 Ft	11 445 Ft		2018.09.05	aceton, butanox, gyanták
Irodai Megoldások Kft.	SM-2018/13464	2018.08.17	4 165 Ft	3 280 Ft		2018.08.24	fűzet, tollak, bindercsipesz
Diego Meinczinger Márton	H079_1Sz011348	2018.08.15	16 900 Ft	13 307 Ft		2018.08.24	lágyszegély
Irodai Megoldások Kft.	SM-2018/13804	2018.08.24	2 789 Ft	2 196 Ft		2018.09.05	simítózáras tasak
Összesen				1 030 361 Ft	1 000 000 Ft		